

23 februari 2024

Oorspronkelijke taal : Nederlands

COI FOCUS

SOEDAN

Veiligheidssituatie

Disclaimer:

Dit COI-product is opgesteld door Cedoca, de dienst die binnen het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) verantwoordelijk is voor onderzoek naar informatie over herkomstlanden, en levert informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de grond van het verzoek om internationale bescherming. Het volgt de [richtlijnen van de Europese Unie](#) voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld overeenkomstig de van kracht zijnde wettelijke bepalingen.

Dit rapport steunt op een zo ruim mogelijke waaier aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie met bijzondere aandacht voor de toetsing en kruiscontrole van de bronnen. De auteur probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar de informatie in dit document is niet noodzakelijk exhaustief. Als dit document bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemt, betekent dit niet dat ze niet hebben plaatsgevonden of niet bestaan.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in de bibliografie achteraan het document. Bronnen die geraadpleegd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst met "geraadpleegde bronnen". In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, dient naar de bron te verwijzen zoals die staat vermeld in de bibliografie.

Publicatie of verspreiding van dit rapport mag enkel na schriftelijke toestemming van het CGVS.

This COI-product was drafted by Cedoca, the country of origin information research unit of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons (CGRS). It aims to provide information for the processing of individual applications for international protection. This report does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of applications for international protection. It follows the [Common EU Guidelines](#) for processing country of origin information (April 2008) and was written in accordance with the statutory legal provisions.

This report was prepared using a wide range of carefully selected public information with a constant concern for crosschecking sources. Although the author has endeavoured to cover all relevant aspects of the subject, the information does not necessarily aim to be exhaustive. The fact that a specific event, person or organisation is not mentioned in this document should not be taken to imply that the event didn't take place or that the person or organisation doesn't exist.

All the sources used are concisely listed in the footnotes and referenced in detail in the bibliography at the end of the report. Sources which were consulted but not used are listed as "consulted sources". In rare cases, sources are not mentioned by name. Whenever specific information from this report is used, the source must be cited as it appears in the bibliography.

This report may not be published or distributed without the written consent of the CGRS.

Inhoudstafel

Lijst van afkortingen	3
Inleiding.....	4
1. Korte historiek	6
2. Verloop van het conflict.....	6
3. Strijdende partijen	9
4. Typologie van het geweld.....	13
5. Geografie van het geweld.....	15
6. Doelwitten van het geweld.....	18
7. Verplaatsingen van de bevolking.....	21
8. Gevolgen voor het dagelijks leven.....	23
8.1. Toegang tot overheidsdiensten, onderwijs en gezondheidszorg.....	23
8.2. Voedselzekerheid.....	26
8.3. Toegang tot humanitaire hulp.....	28
8.4. Bewegingsvrijheid.....	28
Samenvatting	31
Bijlagen	32
Bibliografie.....	34

Lijst van afkortingen

ACJPS	African Centre for Justice and Peace Studies
ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
DDPD	Doha Document for Peace in Darfur
DJF	Darfur Joint Forces
DTM	Displacement Tracking Matrix
ERR	<i>emergency response rooms</i>
HRW	Human Rights Watch
ICG	International Crisis Group
IDP	<i>internally displaced people</i>
IOM	International Organization for Migration
JEM	Justice and Equality Movement
JPA	Juba Peace Agreement
MEE	Middle East Eye
OHCHR	Office of the High Commissioner for Human Rights
PDF	Popular Defence Forces
RSF	Rapid Support Forces
SAF	Sudanese Armed Forces
SGBV	<i>sexual and gender based violence</i>
SGVED	Sudanese Group for Victims of Enforced Disappearance
SIHA	Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa
SLM/A-AW	Sudanese Liberation Movement/Army - Abdul Wahid
SLM/A-MM	Sudanese Liberation Movement/Army - Minni Minawi
SPLM/A-N	Sudan People's Liberation Movement-North
STPT	Sudan Transparency and Policy Tracker
SWP	Stiftung Wissenschaft und Politik
TIMEP	Tahrir Institute for Middle East Policy
UNOCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Aid
UNSC	United Nations Security Council
VAE	Verenigde Arabische Emiraten
VN	Verenigde Naties

Inleiding

Het doel van dit onderzoek is een stand van zaken op te maken over de veiligheidssituatie in Soedan na het uitbreken van de oorlog op 15 april 2023. Het onderzoek werd afgerond op 16 februari 2024.

Dit rapport heeft niet de ambitie om een volledige uiteenzetting te geven van het verloop van het conflict. Een dergelijke uitgebreide uiteenzetting van de verschillende conflictlijnen, ontwikkelingen en gebeurtenissen valt buiten de scope van deze COI Focus.

De in deze COI Focus gebruikte termen Arabisch en niet-Arabisch/Afrikaans zijn in veel regio's in Soedan geen welomlijnde begrippen. Beide gemeenschappen zijn immers zwart en moslim en huwen al eeuwenlang met elkaar. De labels duiden meestal op gemeenschappelijke manieren van leven. Arabieren zijn traditioneel herders en kameelherders, terwijl niet-Arabieren vaak sedentaire boeren zijn.¹

De analyse bestaat uit negen delen. Het eerste en tweede hoofdstuk bespreken bondig de historiek en het verloop van het huidige conflict in Soedan. Hoofdstuk drie gaat in op de strijdende partijen, die groeien in aantal naarmate het conflict langer duurt, meer gebieden omvat en steeds complexer wordt. Hoofdstuk vier, vijf en zes gaan opeenvolgend in op de typologie, de geografie en de doelwitten van het geweld. Hoofdstuk zeven licht de verplaatsingen van de burgerbevolking als gevolg van het geweld toe. Hoofdstuk acht buigt zich over de gevolgen van het conflict op het dagelijks leven van de Soedanese burgerbevolking, waarbij onder meer wordt ingegaan op de toegang tot overheidsdiensten, gezondheidszorg en onderwijs, de nijpende voedselonzekeerheid, de toegang tot humanitaire hulp en de bewegingsvrijheid. Hoofdstuk negen verzamelt tot slot informatie over de mogelijkheid tot en de risico's verbonden aan terugkeer.

Deze COI Focus maakt gebruik van de gegevens over veiligheidsincidenten uit de databank van het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), een Amerikaanse non-profit niet-gouvernementele organisatie die informatie over conflicten verzamelt, analyseert en in kaart brengt.² Ervaren onderzoekers verzamelen de data uit een brede waaier van lokale, regionale en internationale nieuwsbronnen en organisaties in meer dan 75 talen.³ Voor Soedan zijn dat onder meer Radio Dabanga, Al Jazeera, Darfur 24, African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS), Insecurity Insight, Al Rakoba, Al Taghyeer, Sudan Tribune, ReliefWeb, Ayin Network, Reuters en Huqouq. De databank is beschikbaar op de ACLED-website en wordt voortdurend bijgewerkt met nieuwe informatie (al dan niet over een reeds ingevoerd incident).⁴ ACLED licht de toegepaste methodologie voor de invoering en voortdurende controle van de data uitgebreid toe.⁵ ACLED registreert het type van geweld, de actoren van geweld, of er sprake is van *civilian targeting*, een beschrijving van de incidenten, de locatie en een indicatieve schatting⁶ van het aantal gemelde dodelijke slachtoffers. Cedoca gebruikt voor dit onderzoek de data die ACLED noteert in de categorieën (*event-types*) *battles*, *explosions/remote violence* en *violence against civilians*.⁷ Gelet op de methodologie, codering en

¹ Al Jazeera (Nashed M.), 16/01/2024, [url](#)

² ACLED, *About ACLED*, s.d., [url](#)

³ ACLED, 06/2023, p. 7, [url](#)

⁴ ACLED, 11/2021, [url](#)

⁵ ACLED, *Resource Library*, s.d., [url](#)

⁶ "These figures should therefore be understood as indicative estimates of reported fatalities, rather than definitive fatality counts": ACLED, 06/2023, p. 37, [url](#). ACLED verifieert het aantal gerapporteerde slachtoffers niet. Als bronnen verschillende aantallen weergeven of een vage schatting, gebruikt ACLED de conservatiefste schatting. Mogelijks resulteert deze methode tot een onderschatting van het aantal dodelijke slachtoffers. ACLED, 01/2023, pp. 2-3, [url](#)

⁷ ACLED neemt ook andere incidenten op, meer bepaald onder de categorieën *riots*, *protests* en *strategic developments*. Deze worden niet in dit onderzoek opgenomen. ACLED, 06/2023, [url](#)

invoering van gegevens kunnen de cijfers van ACLED volgens Cedoca slechts beschouwd worden als een schatting en indicatie van de tendensen met betrekking tot geweld in een bepaalde periode. De ACLED-cijfers die Cedoca in deze COI Focus gebruikt zijn opgevraagd op 23 januari 2024.

Gezien de beperkte toegang tot sommige conflictgebieden en het gebrekkige bronnenmateriaal inzake met name Darfoer en Kordofan is het belangrijk te benadrukken dat deze COI Focus zich beroept op de informatie voorhanden in januari 2024 en deze kritisch tegen het licht moet worden gehouden.

Soedan kenmerkt zich door een snel veranderende conflictcontext. Cedoca volgt de veiligheidsomstandigheden in Soedan voortdurend op. Als er zich fundamentele wijzigingen of ontwikkelingen zouden voordoen die de situatie ter plaatse aanzienlijk veranderen, dan zal Cedoca deze COI Focus zo snel mogelijk bijwerken.

1. Korte historiek

In de nasleep van de prodemocratische beweging uit 2019 die dictator Omar al-Bashir afzet in april 2020, bestuurt een gedeeld burgerlijk-militaire soevereine raad Soedan. Sinds de staatsgreep van oktober 2021 wordt het land bestuurd door een raad van generaals. Onder toenemende internationale druk voor een terugkeer naar gedeeld burgerlijk-militair bestuur spelen rivaliserende machtsbelangen op tussen het hoofd van het Soedanese leger (Sudanese Armed Forces, SAF) Abdel Fattah al-Burhan, en de leider van de paramilitaire Rapid Support Forces (RSF)⁸ Mohamed Hamdan Dagalo, algemeen bekend als Hemedti.⁹ De spanningen bereiken een hoogtepunt op 15 april 2023 wanneer gevechten uitbreken in de hoofdstad Khartoem en in de stad Meroe in het noorden van het land.¹⁰

2. Verloop van het conflict

De gevechten vinden aanvankelijk plaats in de centrale delen van de hoofdstad Khartoem, waar een strijd woedt om strategische locaties (zoals de toegangswegen en bruggen die de verschillende delen van de stad met elkaar verbinden) en militaire basissen en opslagplaatsen. De vijandelijkheden verplaatsten zich later naar Omdurman, Noord-Khartoem (Bahri) en de zuidelijke delen van de stad.¹¹

Bij gebrek aan luchtmacht richt de RSF zich in de eerste dagen van het conflict op vliegbasissen en op militaire en civiele infrastructuur van de SAF, in plaats van het vasthouden en verdedigen van grondgebied. De SAF is daarentegen getraind en ontworpen voor conventionele oorlogsvoering met zware wapens en voor de verdediging van basissen. De SAF maakt vooral gebruik van de luchtmacht en zet zwaar geschut in tegen de posities van de RSF. Het luchtoverwicht van de SAF heeft de RSF ertoe aangezet hun basissen in de hoofdstad te evacueren en in woonwijken onder te duiken, terwijl ze maximale politieke druk uitoefenen op het leger door de burgerbevolking te beroven van basisbehoeften en diensten. Schade aan woonwijken en infrastructuur en de dodelijke tol van bombardementen door de SAF vervreemden het leger van de bevolking.¹² De verschillende opeenvolgende wapenstilstanden, overeengekomen onder bemiddeling door de Verenigde Staten (VS) en Saoedi-Arabië, houden geen stand en worden quasi onmiddellijk door beide partijen geschonden.¹³

Doorheen de lente en de zomer van 2023 bezet de RSF verschillende strategisch belangrijke posities in en buiten Khartoem, en behoudt de groep bovendien de controle over de Shambatbrug, die het mogelijk maakt versterkingen en bevoorrading aan te voeren vanuit de kerngebieden van de RSF in Darfoer. De SAF behoudt een aantal sleutelposities, namelijk het hoofdkwartier van het leger en de

⁸ In 2013 herverpakt toenmalig president Omar al-Bashir de Arabische milities uit Darfoer in de RSF in een poging zijn regime staatsgreepbestendig te maken tegen hoge militaire officieren en zijn gevreesde inlichtingendienst. Mohamed Hamdan Dagalo krijgt de leiding over deze strijdmacht die rechtstreeks onder het bevel van de president staat. In de loop der jaren wordt de RSF sterker door de controle over lucratieve goudmijnen en miljoenen dollars in ruil voor huurlingen voor de door Saoedi-Arabië geleide coalitie in Jemen. Hemedti verdiept ook zijn banden met de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) en werkt – net als het leger – samen met het beruchte Russische particuliere militaire bedrijf de Wagner Group. New Lines Magazine (Nashed M.), 17/04/2023, [url](#)

⁹ De spanningen tussen de twee partijen namen toe in de nasleep van een akkoord in december 2022, het zogeheten Framework Agreement, dat de koers moest bepalen van de overgang naar een door burgers geleide regering. Moeilijke kwesties werden op de lange baan geschoven. Cruciaal was dat er weinig aandacht werd besteed aan de integratie van de RSF in het leger. Sidecar (Craze J.), 17/04/2023, [url](#)

¹⁰ TIME (Khair K. & Akam A.), 07/12/2023, [url](#); ICG, 09/01/2024, [url](#)

¹¹ SWP (Ali H. & Kurtz G.), 15/05/2023, [url](#)

¹² SWP (Ali H. & Kurtz G.), 15/05/2023, [url](#)

¹³ Ayin Network & STPT, 31/05/2023, [url](#)

vliegbasis in Wadi Saeedna.¹⁴ Midden juli 2023 lanceert het leger een groot offensief in een poging de belegering van Bahri te doorbreken, maar dat mislukt.¹⁵

Eind april 2023 breidt het conflict uit naar de westelijke regio Darfoer.¹⁶ In een eerste fase neemt de RSF er grote gebieden in, waaronder belangrijke SAF-basissen in Kutum, Kabkabiya (Noord-Darfoer) en Am Dafok (Zuid-Darfoer). In mei en juni 2023 monden botsingen tussen de RSF en de Sudanese Alliance¹⁷ in West-Darfoer uit in grootschalige aanvallen op burgers, vooral burgers behorend tot de Masalitgemeenschap, door elementen van de RSF en gelieerde lokale Arabische milities. In de marge van de vijandelijkheden neemt interetnisch geweld toe in Darfoer, en met name in Zuid-Darfoer, als gevolg van geschillen over vermeende steun aan de RSF. Botsingen tussen de Salamat, de Beni Halba en de Habbaniya laaien op.¹⁸ In een tweede fase, vanaf augustus 2023, lanceert de RSF grootschalige militaire offensieven met als doel het controleren van de volledige regio Darfoer. De RSF nemen de hoofdkwartieren in van de SAF in Zuid-Darfoer (Nyala, 26 oktober 2023), Centraal-Darfoer (Zalingei, 31 oktober 2023), West-Darfoer (Ardamata, 4 november 2023) en Oost-Darfoer (Ed Daien, 22 november 2023). Eind november 2023 heeft de RSF de controle in vier van de vijf staten van Darfoer.¹⁹ Geweld tegen burgers houdt aan in Darfoer, ook na de overname door de RSF.²⁰

De conflictdynamieken in Noord-Darfoer verschillen van de rest van de regio. Deze staat vormt het bolwerk van veel gewapende bewegingen die het vredesakkoord van Juba (Juba Peace Agreement, JPA)²¹ getekend hebben. Bij de publicatie van deze COI Focus is dit de enige staat in Darfoer die niet volledig in handen is van de RSF. De SAF behouden enkel een aanwezigheid in hun hoofdkwartier in El Fasher, de hoofdstad van Noord-Darfoer.²² In november 2023 leidt bezorgdheid over een aanval van de RSF op El Fasher tot mobilisatie onder rebelligroepen en etnische milities.²³ Informele onderhandelingen met lokale gewapende groepen hebben de RSF er vooralsnog doen van afzien om de stad aan te vallen.²⁴

Al op de eerste dag van de oorlog zijn er gevechten in El Obeid, de hoofdstad van Noord-Kordofan. De stad, inclusief de basis van de SAF, is sinds eind mei 2023 omsingeld door de RSF en vormt het toneel van incidentele botsingen tussen beide partijen. In juni en juli 2023 zijn er ook botsingen tussen de SAF en de RSF in Zuid-Kordofan. Ondertussen profiteren de overwegend etnische Nubastrijdkrachten van de Sudan People's Liberation Movement/Army-North (SPLM/A-N)²⁵ onder bevel van rebellenleider Abdulaziz al-Hilu van de situatie om hun positie in Zuid-Kordofan uit te breiden en verlaten legergarnizoenen in te nemen.²⁶ In juni 2023 begint de SPLM/A-N zich op te stellen rond Kadugli (Zuid-

¹⁴ BBC, 24/06/2023, [url](#)

¹⁵ ICG, 22/07/2023, [url](#)

¹⁶ Een administratieve kaart van Soedan is raadpleegbaar via UNOCHA, 09/06/2021, [url](#)

¹⁷ De Sudanese Alliance, geleid door de intussen gedode gouverneur van West-Darfoer, Khamis Abdallah Abkar.

¹⁸ Al Jazeera (Nashed M.), 05/09/2023, [url](#); STPT & Ayin Network, 14/12/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 11, [url](#)

¹⁹ UNSC, 23/01/2024, [url](#)

²⁰ UNHCR, 10/11/2023, [url](#)

²¹ Het vredesakkoord van Juba (JPA) is ondertekend op 3 oktober 2020 door de regering van Soedan en de coalitie van gewapende bewegingsfracties en politieke groeperingen van het Sudan Revolutionary Front, als onderdeel van de democratische en vredesopbouwende regelingen tijdens overgangperiode volgend op de val van voormalig president Omar al-Bashir.

²² UNSC, 23/01/2024, pp. 7-8, [url](#)

²³ ACLED, 12/01/2024, [url](#)

²⁴ UNSC, 23/01/2024, [url](#)

²⁵ Sinds 2011 bestrijdt de SAF een opstand van de SPLM/A-N in Zuid-Kordofan en Blauwe Nijl. Het leger controleerde daarbij de meeste steden en laaglanden van de regio, terwijl de SPLM/A-N de hooglanden controleerde. De SAF heeft tijdens het huidige conflict veel van de garnizoenen en buitenposten in Zuid-Kordofan niet bevoorrad of versterkt, en ze verliezen hun grip op de regio waardoor ze zich genoodzaakt zien samen te werken met de SPLM/A-N. Sudan War Monitor, 20/01/2024, [url](#)

²⁶ Sudans Post, 21/06/2023, [url](#); ICG, 22/06/2023, [url](#)

Kordofan), een stad onder controle van de SAF maar geconfronteerd met een blokkade door RSF-troepen. Inwoners ontvluchten de stad wanneer de SPLM/A-N de aanval begint op de SAF, naar verluidt bedoeld om de burgerbevolking te beschermen.²⁷ In december 2023 valt de RSF dorpen aan ten zuidoosten van de stad Dilling (Zuid-Kordofan), waar ze gebouwen in brand steken en in botsing komen met troepen van SPLM/A-N.²⁸

De RSF boekt eind 2023 aanzienlijke successen, en verstevigt de wurggreep over Khartoem waar het de SAF-verdediging in Omdurman en in het zuiden van Khartoem uitput. De stad Jabal Awlia, zo'n 40 kilometer ten zuiden van Khartoem en het toneel van een maandenlange belegering door de RSF, valt in november 2023 in handen van de paramilitairen. Daarna marcheert de RSF zuidwaarts in de richting van Wad Medani, de hoofdstad van de staat El Gezira, de thuisbasis van een half miljoen ontheemden uit Khartoem en een cruciaal humanitair knooppunt.²⁹ Midden december 2023 voert de RSF een offensief uit op Wad Medani, de op één na grootste stad van Soedan.³⁰ De RSF neemt vervolgens zonder slag of stoot de controle over andere belangrijke steden en dorpen in El Gezira over, waaronder Rufa'aa, El-Hasaheisa en El-Hosh.³¹ RSF-troepen worden ervan beschuldigd tijdens de opmars verschillende dorpen en steden te plunderen, voertuigen in beslag te nemen, en de lokale bewoners en ontheemde burgers aan te vallen, te verkrachten en te vermoorden.³² Eind december 2023 breken voor het eerst vijandelijkheden uit in de naburige staat Sennar, waarbij de RSF verschillende dorpen aanvalt en tot op vijftien kilometer afstand van de hoofdstad van de staat komt. Huizen van burgers worden bestormd, bezet en geplunderd.³³

De verovering van El Gezira door de RSF midden december 2023 vormt een beslissend moment in het aanhoudende conflict. Het leidt niet alleen tot een uitbreiding van de vijandelijkheden naar nieuwe gebieden, maar ook tot dreigingen van RSF-aanvallen op de staten in het oosten en noorden van het land. Dit offensief creëert paniek die leidt tot de invoering van verhoogde veiligheidsmaatregelen in de staten River Nile, Northern, Witte Nijl, Blauwe Nijl, Kassala, Gedaref en Rode Zee. Deze staten lanceren rekruteringcampagnes en bewapenen milities. Bovendien beginnen etnische en gemeenschapsmilities ook uit eigen beweging aanzienlijke mobilisaties tegen de RSF.³⁴

In de tweede helft van december 2023 en in januari 2024 gaat de SAF over tot een reeks lucht- en artillerieaanvallen, onder meer in Nyala en Wad Medani, alsook in Khartoem waar de bombardementen amper zijn stilgevallen sinds de uitbraak van het conflict.³⁵

In januari 2024 verslechtert de veiligheidssituatie in een groot deel van de regio Kordofan verder, na een aanval van de RSF op Habila (Noord-Kordofan) en Dilling (Zuid-Kordofan).³⁶ Ondanks de opmars van de RSF in Zuid-Kordofan controleert het Soedanese leger nog steeds de hoofdstad Kadugli en een paar andere gebieden.³⁷ De opmars van de RSF in het gebied vergroot het risico op botsingen met de SPLM/A-N.³⁸ De gevechten in de regio's Blauwe Nijl en Zuid-Kordofan worden verergerd door etnische conflicten, met name tussen de Hause en de Funj (of Berta) in Blauwe Nijl, en tussen de Nuba en de

²⁷ The Jamestown Foundation (McGregor A.), 08/08/2023, [url](#)

²⁸ Sudan War Monitor, 06/12/2023, [url](#)

²⁹ ACLED (Carboni A.), 17/01/2024, [url](#)

³⁰ ICG, 09/01/2024, [url](#)

³¹ Sudan War Monitor, 22/12/2023, [url](#)

³² STPT & Ayin Network, 09/01/2024, [url](#); Radio Dabanga, 23/01/2024, [url](#)

³³ Darfur Follow Ups, 27/12/2023, [url](#)

³⁴ The Sudanese army entrusted the process of arming civilians in El Gedaref to former members of the Popular Defence Forces (PDF). Radio Dabanga, 12/01/2024, [url](#); Al Jazeera (Nashed M.), 24/12/2023, [url](#); Sudan War Monitor, 02/01/2024, [url](#); Radio Dabanga, 12/01/2024, [url](#); ACLED, 12/01/2024, [url](#); ICG, 09/01/2024, [url](#)

³⁵ Sudan War Monitor, 04/01/2024, [url](#); Sudan War Monitor, 12/01/2024, [url](#)

³⁶ Sudan War Monitor, 12/01/2024, [url](#)

³⁷ Sudan War Monitor, 04/01/2024, [url](#)

³⁸ Sudan War Monitor, 04/01/2024, [url](#); Sudan War Monitor, 20/01/2024, [url](#)

Missiriya in Zuid-Kordofan.³⁹ In de eerste week van 2024 verovert de SPLM/A-N de stad Dilling (Zuid-Kordofan) in een lokaal samenwerkingsverband met de SAF om de uitbreiding van de RSF tegen te gaan, en om de Nubaburgers te beschermen die, volgens de regionale leider van de SPLM/A-N, een doelwit vormen van geweld door de RSF en geallieerde militieën.⁴⁰ De botsingen leiden in Dilling, een stad bewoond door zowel Nuba als Arabische gemeenschappen, tot etnische spanningen tussen verschillende gemeenschappen waaronder de Hawazma, die geassocieerd worden met de RSF.⁴¹ De laatste week van januari 2024 zijn er zware gevechten in Babanusa (West-Kordofan), een strategische stad dat het regionale legerhoofdkwartier huisvest, met tientallen burgerdoden en -gewonden en waarbij zo goed als alle inwoners de stad ontvluchten naar naburige dorpen alvorens terug te keren naar een stad in puin.⁴² Bij het afsluiten van deze COI Focus in februari 2024 zijn er tekenen dat het leger en de rebelligroepen de RSF terugdringen in Kordofan.⁴³

Bij het afsluiten van dit rapport strijden de RSF en de SAF nog steeds om strategische locaties in Khartoem, vooral in Omdurman. De RSF controleert het grootste deel van de stad. De SAF tracht vanuit het belegerde SAF-bastion een ononderbroken doortocht mogelijk te maken tussen het zuiden van Omdurman en de regio Karari in het noorden.⁴⁴

De verscheidene initiatieven tot vredesonderhandelingen hebben tot nog toe niets wezenlijks opgeleverd. Het gebrek aan coördinatie tussen deze initiatieven, evenals de verschanste posities van de strijdende partijen en de concurrerende regionale belangen, zorgen ervoor dat deze vredesinspanningen nog niet hebben geleid tot het einde van de oorlog of het bewerkstellingen van een politieke oplossing.⁴⁵ Ondertussen kiezen regionale machten partij waarbij Egypte, Iran, Turkije en Saoedi-Arabië de SAF steunen, en de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) en mogelijk ook Rusland via Wagner de RSF steunen.⁴⁶ Wel richt de mensenrechtenraad van de VN (United Nations Human Rights Council, UNHRC) via een resolutie een onafhankelijke internationale onderzoeksmis­sie voor Soedan op om de feiten, omstandigheden en grondoorzaken van het conflict en de mensenrechtenschendingen en schendingen van het internationaal recht te onderzoeken.⁴⁷

3. Strijdende partijen

De SAF en de RSF staan in het huidige conflict lijnrecht tegenover elkaar. Naarmate de oorlog duurt, raken steeds meer actoren betrokken. Groepen in het hele land zijn verwickeld in een wapenwedloop en bereiden zich voor op een lange oorlog, aldus ICG.⁴⁸

De SAF wordt geleid door generaal Abdel Fattah al-Burhan en bestaat uit grondtroepen, de luchtmacht en de marine. Het officierskorps van de SAF wordt historisch gedomineerd door Arabieren met

³⁹ The Jamestown Foundation (McGregor A.), 08/08/2023, [url](#)

⁴⁰ Ondanks deze lokale samenwerking beschouwen de SPLM/A-N onder leiding van al-Hilu zowel de SAF als de RSF als rivalen. Sudan War Monitor, 01/02/2024, [url](#); Sudan Tribune, 29/01/2024, [url](#)

⁴¹ Sudan Tribune, 11/09/2023, [url](#); STPT & Ayin Network, 09/01/2024, [url](#)

⁴² Radio Dabanga, 25/01/2024, Radio Dabanga, 26/01/2024, [url](#); Sudan Tribune, 28/01/2024, [url](#)

⁴³ MEE (Amin M.), 05/02/2024, [url](#)

⁴⁴ Sudan Tribune, 14/01/2024, [url](#); Sudan War Monitor, 19/01/2024, [url](#)

⁴⁵ UNSC, 23/01/2024, p. 33, [url](#)

⁴⁶ Het wapenembargo tegen Darfoer is uitgevaardigd in 2004 en verlengd in maart 2023. TIME (Khair K. & Akam A.), 07/12/2023, [url](#); Radio Dabanga, 12/01/2024, [url](#)

⁴⁷ OHCHR, 08/12/2023, [url](#)

⁴⁸ Sudan War Monitor, 19/01/2024, [url](#)

oorsprong in de Nijlvallei, terwijl de meerderheid van de soldaten behoren tot gemarginaliseerde etnische groepen uit de perifere gebieden van Soedan zoals Darfoer, Zuid-Kordofan en Blauwe Nijl.⁴⁹

De RSF is een paramilitaire strijdmacht opgericht door al-Bashir in 2013 met een achtergrond in de zogenaamde *janjaweed*-milities. De RSF bestaat voornamelijk uit soldaten behorend tot de Rizeigat uit Darfoer, waartoe ook de leider van de RSF, Hemedti, behoort. Regio-expert Jérôme Tubiana haalt aan dat de RSF ook gerekruteerd heeft onder niet-Arabische gemeenschappen en schat dat de troepenmacht in 2021 tussen de 75.000 en 100.000 manschappen telt.⁵⁰

Sinds het einde van 2022 bouwen de spanningen tussen de RSF en de SAF op en zijn beide bezig met uitgebreide, vaak op etnie gebaseerde rekrutering. Beide partijen schroeven deze rekrutering verder op na het begin van de oorlog in april 2023.⁵¹ Ze worden alle twee beschuldigd van het inzetten van kindsoldaten.⁵²

Om de mobiele grondtroepen van de RSF in Khartoem de baas te kunnen, schakelt de SAF de Central Reserve Police (CRP, in de volksmond bekend als *Abu Tira*)⁵³ en de Popular Defence Forces (PDF)⁵⁴ in. De SAF wordt er ook van beschuldigd de beruchte schaduwbrigades (*Katayib al-Zili*)⁵⁵ nieuw leven in te blazen.⁵⁶ In Darfoer valt de SAF voornamelijk terug op nieuwe strijders, hulpstroepen en rebellengroepen. Toch heeft de SAF er enkel defensieve posities kunnen behouden.⁵⁷ Zo maakt de SAF in Noord-Darfoer gebruik van de Justice and Equality Movement (JEM) fractie van Dabajo, een voormalige rebellengroep die het Doha Document for Peace in Darfur getekend heeft in 2013 en vervolgens werd geïntegreerd in de SAF, om te rekruteren onder de Zaghawagemeenschap. Volgend op de gebeurtenissen in El Geneina in juni 2023 is er een toenadering tussen de SAF en de Masalitgemeenschap, maar door de gebrekkige toegang tot Tsjaad heeft de SAF vooral gerekruteerd onder Masalit in de staat El Gedaref.⁵⁸ Naast de SAF vechten voorts de General Intelligence Service (GIS) en de SPLM/A-N onder leiding van Malik Agar, gebaseerd in ad-Damazin in Blauwe Nijl.⁵⁹

Eind mei 2023 begint de SAF reservisten te mobiliseren.⁶⁰ In juni 2023 roept het leger alle jonge mannen op om zich te melden. Duizenden jongeren krijgen vervolgens een training van tien weken in

⁴⁹ Soedan is historisch gezien een sterk gecentraliseerde staat, waar de economische en politieke macht berust bij de elite onder de Arabieren uit de Nijlvallei, die in en rond Khartoem wonen. Arabische Darfoeri vormen zowel de kern van de strijders in de SAF als in de RSF. STPT, 12/2023, [url](#); African Arguments (Berridge W.), 16/08/2023, [url](#); Sarcastosaurus (Substack), 08/05/2023, [url](#)

⁵⁰ USIP (Tubiana J.), 04/2022, [url](#)

⁵¹ UNSC, 23/01/2024, p. 7, [url](#)

⁵² Radio Dabanga, 22/08/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 17, [url](#)

⁵³ De ongeveer 80.000 man sterke CRP is opgeleid als een mobiele paramilitaire eenheid. De voornaamste taak van de CRP in dit conflict is om gebieden te consolideren nadat de SAF deze heeft vrijgemaakt van RSF-strijders, alsook het blokkeren van RSF-aanvoerlijnen. Jamestown Foundation (McGregor A.), 26/05/2023, [url](#)

⁵⁴ De PDF wordt opgericht na de militaire staatsgreep door Omar al-Bashir in juni 1989, en wordt gedefinieerd als een semimilitaire strijdmacht van Soedanese burgers. De leden krijgen training, uniformen, wapens en voedsel, maar geen salarissen. De PDF speelt een belangrijke rol bij de distributie van wapens aan en militaire training voor tribale milities. Het fungeert ook als reservemacht voor de SAF. Na de afzetting van president al-Bashir in april 2019 blijft de PDF aanvankelijk operationeel, vooral in Zuid-Kordofan, tot begin juni 2020, wanneer de militia officieel wordt ontbonden. Radio Dabanga, 26/09/2023, [url](#)

⁵⁵ De schaduwbrigades zijn gewapende islamistische burgers die banden hebben met het regime van voormalig president al-Bashir en de ontbonden Islamistische Nationale Congrespartij (NCP). Jamestown Foundation (McGregor A.), 26/05/2023, [url](#)

⁵⁶ Jamestown Foundation (McGregor A.), 26/05/2023, [url](#); MEE (Rickett O.), 04/06/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, pp. 9-10, [url](#)

⁵⁷ MEE (Rickett O.), 04/06/2023, [url](#)

⁵⁸ UNSC, 23/01/2024, pp. 9-10, [url](#)

⁵⁹ Sudan War Monitor, 01/02/2024, [url](#)

⁶⁰ Radio Dabanga, 27/05/2023, [url](#)

Wad Medani (El Gezira). Tientallen trainingskampen waar vrijwilligers een militaire basisopleiding kunnen krijgen, schieten uit de grond in het oosten en noorden van Soedan, onder meer in de staten River Nile en Kassala.⁶¹ In december 2023 zouden naar schatting 400.000 burgers een dergelijke training doorlopen hebben.⁶²

Volgens journalist Mohamed Amin van Middle East Eye (MEE) sluiten vanaf september 2023 ook leden van de verzetscomités⁶³ en andere radicale jongerenorganisaties, zoals Anger Without Borders en Kings of Clashes, aan bij militaire trainingskampen. Tegelijkertijd vecht ook een militante islamistische groep genaamd *Al-Bara bin Malik* samen met het leger. Analisten zijn van mening dat de wijdverbreide schendingen begaan door de RSF in Khartoem de belangrijkste reden is die zulke uiteenlopende groepen ertoe aanzet aan de zijde van het leger te vechten.⁶⁴

Na de inname van Wad Medani (El Gezira) door de RSF in december 2023 stijgt de rekruteringskoorts opnieuw, ditmaal in de staten River Nile en Kassala.⁶⁵ Ook gemeenschapsleiders verzamelen tienduizenden jongeren om hun thuisgebieden tegen de RSF te verdedigen.⁶⁶ In januari 2024 vindt in Shendi (Witte Nijl) een parade plaats van Popular Resistance strijders. Bronnen halen aan dat hoewel mobilisatie wordt geportretteerd als een organische reactie van burgers die de wapens willen opnemen, deze in feite is georkestreerd door de inlichtingendienst en de islamisten^{67,68}. In januari 2024 verkondigt al-Burhan dat het leger wapens zal uitdelen aan burgers en deze vervolgens aan het einde van de oorlog zou inzamelen.⁶⁹

Mohamad Osman, Soedan-onderzoeker voor Human Rights Watch (HRW), vreest dat het besluit van het leger om burgers te bewapenen zou kunnen leiden tot meer etnisch geweld. Hij zegt dat het leger etnische verdeeldheid aanwakkert om de rekruterings te stimuleren, waardoor de RSF een voorwendsel krijgt om wraak te nemen langs etnische lijnen, zoals de groep in Darfoer heeft gedaan.⁷⁰

De veroveringen van de RSF in Soedan steunen volgens het VN-expertenpanel op dynamische en complexe financiële netwerken, nieuwe militaire bevoorradingslijnen en op de gelieerde Arabische militieën.⁷¹ De oorlog kristalliseert een gedeeld bewustzijn van Arabische identiteit onder Arabische gemeenschappen in Darfoer en Kordofan die de onderlinge rivaliteiten aanvankelijk beviest. De Arabische gemeenschappen steunen daarbij grotendeels de RSF. Ook groepen die voorheen gelinkt

⁶¹ Radio Dabanga, 11/07/2023, [url](#); Darfur Follow Ups, 27/12/2023, [url](#); Al Jazeera (Nashed M.), 24/12/2023, [url](#)

⁶² Darfur Follow Ups, 27/12/2023, [url](#)

⁶³ Deze niet-hiërarchische groepen stonden centraal in de protesten die de voormalige leider Omar al-Bashir in 2019 verdreven en de weg vrijmaakten voor een democratische transitie. De verzetscomités werden echter gemarginaliseerd in het transitieproces. Hoewel ze opriepen tot een volledig civiel bestuur, leidden internationaal ondersteunde processen tot machtsdelingsovereenkomsten tussen militaire actoren en civiele politici. Verzetscomités zijn gedecentraliseerd en hypergelokaliseerd in hun werkwijze en bestaan voornamelijk uit stedelijke jongeren, die vele geografische en sociale grenzen van klasse en etniciteit overschrijden.

⁶⁴ MEE (Amin M.), 28/09/2023, [url](#); Radio Dabanga, 26/09/2023, [url](#); Sudan War Monitor, 21/09/2023, [url](#)

⁶⁵ Al Jazeera (Nashed M.), 24/12/2023, [url](#)

⁶⁶ ICG, 09/01/2024, [url](#)

⁶⁷ Reeds voor het uitbreken van het conflict zijn er geruchten over breuklijnen binnen de SAF. Ayin Network, 09/04/2023, [url](#); De effectiviteit van de SAF wordt mogelijk ondermijnd door de de facto verdeling van haar leiderschap over twee of meerdere commandocentra, gekenmerkt door een machtsstrijd tussen officieren loyaal aan het leger als nationale instelling versus officieren met verschillende banden met elementen van het voormalige regime onder Omar al-Bashir en de Sudanese Islamic Movement. Al Jazeera (Nashed M.), 28/04/2023, [url](#)

⁶⁸ Sudan War Monitor, 19/01/2024, [url](#); MEE (Amin M.), 05/02/2024, [url](#)

⁶⁹ MEE (Amin M.), 05/02/2024, [url](#)

⁷⁰ Al Jazeera (Nashed M.), 16/01/2024, [url](#)

⁷¹ UNSC, 23/01/2024, [url](#)

waren aan Musa Hilal⁷² hebben een belangrijke rol gespeeld in de campagne van de RSF.⁷³ Het VN-expertenpanel bericht over grootschalige rekrutering door de RSF in Zuid-Darfoer voorafgaand aan het conflict uit volgende Arabische gemeenschappen: Terjem (uit het gebied Bulbul Timbisco), Beni Halba (Eid el Fursan-, Habbaniya (Boram), Taisha (Am Dafok), Sa'ada (Gardut), Misseriya (Nitega) en Fellata (Tulus). Sudan Transparency and Policy Tracker (STPT) voegt daar nog de Salamat aan toe.⁷⁴ Naarmate de oorlog vordert, komen stamleiders onder toenemende druk te staan om partij te kiezen. Degenen die weigeren, krijgen te maken met repercussies van de RSF.⁷⁵ Terwijl de RSF naar het oosten trekt, krijgt het steun van verschillende lokale krijgsheren en muiters. Maar deze groepen en de nieuwe rekruten lijken vooral gemotiveerd door oorlogsbuit en lokale ambities, aldus ICG.⁷⁶

De overmatige afhankelijkheid van onafhankelijke commandanten zonder degelijke integratie en training, en van strijders gerekruteerd via etnische netwerken, genereert een verzwakte commandostructuur van de RSF en de SAF waarbij nieuwe commandanten en troepen de eigen agenda najagen. In het geval van de RSF uit zich dit in geweld tussen verschillende Arabische gemeenschappen gebaseerd op historische grieven.⁷⁷ Zo komt het begin augustus 2023 tot een conflict tussen de Salamat en de Beni Halba die beiden rekruten leveren aan de RSF. Beide partijen maken tijdens de botsingen gebruik van door de RSF verkregen wapens. In november 2023 komt het tot botsingen tussen strijders van de Salamat- en Habbaniya-gemeenschappen in Boram (Zuid-Darfoer), waarbij tientallen doden vallen en duizenden mensen ontheemd raken.⁷⁸ In tegenstelling tot het geweld in West-Darfoer, waarbij niet-Arabische gemeenschappen het doelwit vormen van Arabisch militieën, zijn bij dit geweld gemeenschappen betrokken die zich beiden identificeren als Arabieren. De spanningen gaan jaren terug, maar de afgelopen maanden neemt het aantal confrontaties toe, aangewakkerd door de proliferatie van zware wapens, de verslechterende economische omstandigheden en het uiteenvallen van de openbare orde in gebieden onder controle van de RSF.⁷⁹

Ondertussen zorgt het escalerende conflict voor een toenemende druk op rebelligroepen om kant te kiezen. Terwijl de meeste gewapende groepen initieel een neutrale positie aannemen, verandert dit standpunt midden november 2023, wanneer verschillende leiders, waaronder Minni Minawi (leider van de Minnawi factie van de Sudanese Liberation Movement/Army (SLM/A-MM)) en Gibril Ibrahim (JEM-Gibril) hun steun aan de SAF verklaren.⁸⁰

De twee grote rebelligroepen die het JPA niet tekenden, profiteren van het conflict tussen de SAF en de RSF om de gebieden onder hun controle uit te breiden. De Sudanese Liberation Movement/Army onder leiding van Abdul Wahid el-Nur (SLM/A-AW) breidt vanaf september 2023 haar controle uit rond Jebel Marrah in de staten Noord-, Zuid- en Centraal-Darfoer. De RSF vermijdt confrontaties met andere actoren dan de SAF, en dus kan de SLM/A-AW, door een neutrale houding aan te nemen, handelen

⁷² Leider van de Border Guard Forces in Darfoer en rivaal van Hemedti. Hemedti behoort tot de subgroep Mahriya, de dominante factie in de RSF. Musa Hilal is ook Rizeigat, maar behoort tot de Mahamid-subgroep. USIP (Tubiana J.), 04/2022, [url](#)

⁷³ UNSC, 23/01/2024, p. 10, [url](#)

⁷⁴ STPT, 12/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 7, [url](#)

⁷⁵ STPT, 12/2023, [url](#)

⁷⁶ ICG, 09/01/2024, [url](#)

⁷⁷ Al Jazeera (Nashed M.), 05/09/2023, [url](#); STPT & Ayin Network, 14/12/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 11, [url](#)

⁷⁸ Waar de Habbaniya en Beni Halba traditionele rechten hebben op thuislanden (*dars*) en hun traditionele stamhoofden (*nazirs*) worden erkend, hebben de Salamat – die als laatsten naar Darfoer migreerden en zich daar vestigden – net als de Mahriya, deze rechten niet, wat tot aanzienlijke grieven leidt tussen deze Arabische gemeenschappen. Conflicten tussen Arabische gemeenschappen zijn al sinds de jaren zeventig gaande, gedreven door veediefstallen en concurrentie om weilanden, watervoorraden en landbouwgronden. Al Jazeera (Nashed M.), 05/09/2023, [url](#); STPT & Ayin Network, 14/12/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 11, [url](#)

⁷⁹ Sudan War Monitor, 15/11/2023, [url](#); ICG, 09/01/2024, [url](#)

⁸⁰ UNSC, 23/01/2024, [url](#)

zonder angst voor confrontatie met de RSF.⁸¹ Ook de SPLM/A-N van Abdulaziz al-Hilu profiteert van de situatie om de positie in Zuid-Kordofan en Blauwe Nijl uit te breiden.⁸²

4. Typologie van het geweld

Voor de periode van 15 april 2023 tot en met 15 januari 2024 codeert ACLED 4.239 incidenten in Soedan. Daarvan beschouwt ACLED 2.350 incidenten als *battles*, 1.150 als *explosions/remote violence* en 739 als *violence against civilians*.⁸³

Battles of gevechten tussen twee gewapende actoren zijn volgens de ACLED-gegevens voor deze onderzoeksperiode de meest voorkomende vorm van geweld. Deze gevechten vinden voornamelijk, maar niet uitsluitend, plaats tussen soldaten van de SAF enerzijds en de RSF en gelieerde milities anderzijds.⁸⁴

Iets minder dan een vierde van de incidenten die ACLED registreert in deze periode, plaatst de organisatie onder de categorie *explosions/remote violence*. ACLED codeert binnen deze categorie 600 incidenten als *shelling/artillery/missile attack*, 541 incidenten als *air/drone strikes*, 8 incidenten met gebruik van *remote explosive/landmine/IED* en 1 incident met een granaat.⁸⁵

Volgens meerdere bronnen maken de SAF en de RSF beiden op willekeurige wijze gebruik van zware artillerie en beschietingen met een zware impact op burgers, met name in steden. De SAF bombardeert residentiële wijken in steden zoals Khartoem, El Fasher (Noord-Darfoer), Nyala (Zuid-Darfoer), Ed Daein (Oost-Darfoer) en Wad Medani (El Gezira). De beschietingen van beide partijen en de bombardementen door de SAF leiden tot grootschalige vernieling van basisdiensten zoals watervoorzieningen, gezondheidszorg en onderwijs.⁸⁶ Willekeurige bombardementen door beide partijen, waarbij de strijdkrachten explosieven gebruiken in drukke gebieden zonder daarbij een onderscheid te maken tussen strijders en burgers, veroorzaken hoge aantallen burgerdoden en -gewonden.⁸⁷ Volgens het Sudan Conflict Observatory, een onderzoeksinitiatief dat het conflict in Soedan volgt met behulp van satellietgegevens, voeren de strijdende partijen sinds september 2023 het aantal willekeurige bombardementen en beschietingen van woonwijken op. Het merendeel van de aanvallen is kennelijk afkomstig van de SAF, maar het gebruik van luchtafweerraketten door de RSF draagt ook bij aan enkele van de hoogste aantallen burgerdoden sinds het uitbreken van de oorlog.⁸⁸

In januari 2024 komen tien burgers om in een bus in het noorden van Soedan. Dit is volgens bronnen mogelijks het eerste incident met een landmijn tijdens deze oorlog.⁸⁹ Op sociale media circuleren beweringen dat het leger landmijnen rond Shendi (Witte Nijl) heeft gelegd.⁹⁰

De 739 geregistreerde incidenten van *violence against civilians* verdeelt ACLED als volgt verder onder in sub-categorieën: 463 *attacks*, 159 *abductions/forced disappearances* en 117 incidenten van *sexual violence*. De werkelijke aantallen aanvallen, ontvoeringen en incidenten van seksueel geweld liggen waarschijnlijk hoger. Zo meldt de Sudanese Group for Victims of Enforced Disappearance (SGVED)

⁸¹ ACLED, 12/01/2024, [url](#)

⁸² Sudans Post, 21/06/2023, [url](#); ICG, 22/06/2023, [url](#); Sudan Tribune, 23/09/2023, [url](#)

⁸³ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 15/01/2024, [url](#)

⁸⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 15/01/2024, [url](#)

⁸⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 15/01/2024, [url](#)

⁸⁶ Chatham House (Pollock J. & Symon D.), 29/09/2023, [url](#); HRW (Aboeid Susan), 18/12/2023, [url](#); DNHR, 30/12/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 15, [url](#)

⁸⁷ STPT & Ayin Network, 31/10/2023, [url](#)

⁸⁸ STPT & Ayin Network, 31/10/2023, [url](#)

⁸⁹ New Arab, 21/01/2024, [url](#)

⁹⁰ VOA, 21/01/2024, [url](#)

begin december 2023 dat ten minste 842 burgers onder dwang zijn verdwenen sinds de aanvang van het conflict. De organisatie bericht dat tientallen families van vermiste personen afpersingsoproepen hebben ontvangen waarin losgeld wordt geëist, variërend van een tot vijf miljoen Soedanese pond (omgerekend ongeveer 1.500 tot 7.600 euro) in ruil voor de vrijlating van hun dierbaren.⁹¹

Uit de ACLED-gegevens komt naar voor dat de RSF de voornaamste actor van aanvallen en moorden tegen de burgerbevolking is, door ACLED gecategoriseerd onder *attacks*. De RSF is de actor van geweld bij 227 aanvallen, gevolgd door de SAF die verantwoordelijk gesteld wordt voor 50 aanvallen. Ook verschillende Arabische milities, veelal gelinkt aan de RSF, en groepen gelinkt aan de SAF (Military Intelligence (MI), CRP en andere) plegen aanvallen en moorden tegen burgers.⁹² De RSF is ook de voornaamste actor van ontvoeringen en verdwijningen, gecategoriseerd als *abduction/forced disappearance*, waarbij ACLED 139 van de 159 door hen geregistreerde ontvoeringen en verdwijnen toeschrijft aan de RSF.⁹³ Het Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA), een regionale groep die strijdt voor de mensenrechten van vrouwen, slaat in januari 2024 alarm over de toename van gedwongen verdwijningen van vrouwen en meisjes in Soedan na het uitbreken van het conflict, vooral in gebieden onder controle van de RSF. De organisatie is zelf op de hoogte van 104 gevallen van vermiste vrouwen.⁹⁴

De RSF en aan hen gelieerde milities zijn daarnaast betrokken bij grootschalige plunderingen van eigendommen van burgers.⁹⁵

Meerdere bronnen halen aan dat hoewel misdaden op het gebied van seksueel en gendergerelateerd geweld (sexual and gender based violence, SGBV) een integraal onderdeel vormen van de huidige oorlog, deze incidenten ondergerapporteerd blijven vanwege de chaos die door de oorlog is ontstaan, de zwakke telecommunicatie- en internetverbinding, angst voor represailles en het stigma dat wordt ervaren door overlevenden van verkrachting.⁹⁶ De Soedaneze Combatting Violence Against Women Unit heeft eind juli 2023 108 incidenten van verkrachting gedocumenteerd, maar geeft aan dat de door hen geregistreerde gevallen waarschijnlijk amper 2 % van de werkelijke cijfers bedragen.⁹⁷ Andere niet nader genoemde vrouwenorganisaties die SGBV documenteren, aangehaald door African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS), hebben 124 verkrachtingen geverifieerd in de periode van april tot oktober 2023, maar halen aan dat het werkelijke aantal waarschijnlijk in de duizenden loopt.⁹⁸ Bronnen van het VN-expertenpanel melden 262 gevallen van verkrachting in de periode van april tot augustus 2023. De echte cijfers liggen volgens het driekoppige panel met zekerheid hoger.⁹⁹

Volgens het Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR) identificeert de overgrote meerderheid van de slachtoffers van de gedocumenteerde gevallen van seksueel geweld de daders als individuen in RSF-uniformen.¹⁰⁰ Seksueel geweld door de RSF en gelieerde milities is wijdverspreid en wordt gemeld in alle gebieden onder controle van de RSF, aldus het VN-expertenpanel. Er zijn berichten dat dergelijke incidenten van conflictgerelateerd seksueel geweld etnisch gemotiveerd zijn,

⁹¹ Sudan Tribune, 05/12/2023, [url](#)

⁹² ACLED, via export tool geraadpleegde update: 15/01/2024, [url](#)

⁹³ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 15/01/2024, [url](#)

⁹⁴ Sudan Tribune, 28/01/2024, [url](#)

⁹⁵ Centraal in de strategie van de RSF staat de praktijk van *ghanima*, wat oorlogsbuit betekent. Deze praktijk, waarbij bezittingen zoals land, rijkdom, eigendommen en zelfs mensen, vooral vrouwen en meisjes, in beslag worden genomen, verergert de impact van de oorlog op de economische en sociale structuur van het land verder. SIHA, 24/12/2023, [url](#); Chatham House (Pollock J. & Symon D.), 29/09/2023, [url](#); HRW (Aboeid Susan), 18/12/2023, [url](#); DNHR, 30/12/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 15, [url](#)

⁹⁶ Radio Dabanga, 07/06/2023, [url](#); ACJPS, 12/01/2024, [url](#)

⁹⁷ REDRESS, 03/10/2023, p. 24, [url](#)

⁹⁸ ACJPS, 12/01/2024, [url](#)

⁹⁹ UNSC, 23/01/2024, p. 17, [url](#)

¹⁰⁰ SIHA, 25/10/2023, [url](#); Sudan War Monitor, 03/11/2023, [url](#)

en in sommige gevallen uiten de daders racistische opmerkingen tegen de slachtoffers. In El Geneina is SGBV gericht tegen vrouwen van de Masalitgemeenschap. In Nyala, El Fasher en Zalingei vinden bijna alle gevallen van SGBV plaats in IDP-kampen bewoond door Afrikaanse gemeenschappen.¹⁰¹ Ontvoerde vrouwen worden vastgehouden in Khartoem en Darfoer, in onmenselijke of vernederende omstandigheden, en gedwongen om arbeid en seksuele diensten te verlenen aan RSF-leden. In sommige gevallen is sprake van gedwongen huwelijken of vasthoudingen tegen grote sommen geld.¹⁰² Het SIHA meldt ook dat financieel kwetsbare vrouwen worden misbruikt door RSF-troepen en gedwongen worden tot seks in ruil voor basisbehoeften.¹⁰³ Er zijn ook gevallen van aanranding van meisjes onder de twaalf jaar gemeld.¹⁰⁴

5. Geografie van het geweld

Bij het afsluiten van deze COI Focus in februari 2024, na tien maanden van conflict, domineert de RSF het westen van het land, het grootste deel van Khartoem, evenals de staat El Gezira en het noordelijke deel van de staat Witte Nijl. RSF-troepen hebben zich ook gewaagd in rurale delen van de staat Gedaref en de staat River Nile, zonder een noemenswaardige aanwezigheid te bestendigen. Op dezelfde manier heeft de RSF in de staat Sennar enkele invallen langs de grens ondernomen, hoewel ze de stad Sennar bij het afronden van deze COI Focus nog niet hebben aangevallen. De SAF van hun kant controleert de noordelijke helft van Omdurman en verzetshaarden in Khartoem. Ze heeft ook de controle in de oostelijke en noordelijke delen van het land. Hun bolwerken omvatten de staten River Nile, Northern, Gedaref, Kassala en Rode Zee, de zetel van de nieuwe de facto hoofdstad Port Sudan.¹⁰⁵

De noordelijke delen van Darfoer staan onder controle van de Darfur Joint Force (DJF)¹⁰⁶ van het SLM/A-MM en JEM-Gibril en andere voormalige rebellen die in 2020 het JPA hebben ondertekend. Deze groepen zijn politiek verdeeld: sommigen zijn niet langer neutraal en steunen het leger, terwijl anderen hun neutraliteit behouden. Ondanks hun meningsverschillen op politiek vlak blijven bijna alle voormalige Darfoerrebellen buiten de gevechten. De RSF en de voormalige rebellen opereren in veel gebieden naast elkaar, en veldcommandanten werken samen om botsingen te voorkomen.¹⁰⁷

In januari 2024 verliest het leger terrein in Kordofan. De RSF beweegt zich vrijelijk door deze regio en heeft verschillende steden en buitenposten onder de voet gelopen of afgesneden. Maar het leger heeft nog steeds grote garnizoenen bij Kadugli (Zuid-Kordofan) en El Obeid (Noord-Kordofan), en bij de olievelden rond Abyei.¹⁰⁸

Volgende geografische weergave, van de hand van onderzoeker Thomas Van Linge, schetst de situatie op 1 februari 2024. De rode zone en stippen duiden op de gebieden en steden onder controle van de SAF, de gele zones en stippen tonen waar de RSF de controle heeft. De groene zones duiden op gebieden onder controle van verschillende rebellengroepen, waarbij lichtblauwe stippen wijzen op controle door de SPLM/A-N (gebieden in Zuid-Kordofan en het zuiden van Blauwe Nijl), donkerblauw

¹⁰¹ SIHA, 25/10/2023, [url](#); OHCHR, 03/11/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 17, [url](#)

¹⁰² Sudan War Monitor, 03/11/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 17, [url](#)

¹⁰³ SIHA, 25/10/2023, [url](#); OHCHR, 03/11/2023, [url](#)

¹⁰⁴ Sudan War Monitor, 03/11/2023, [url](#)

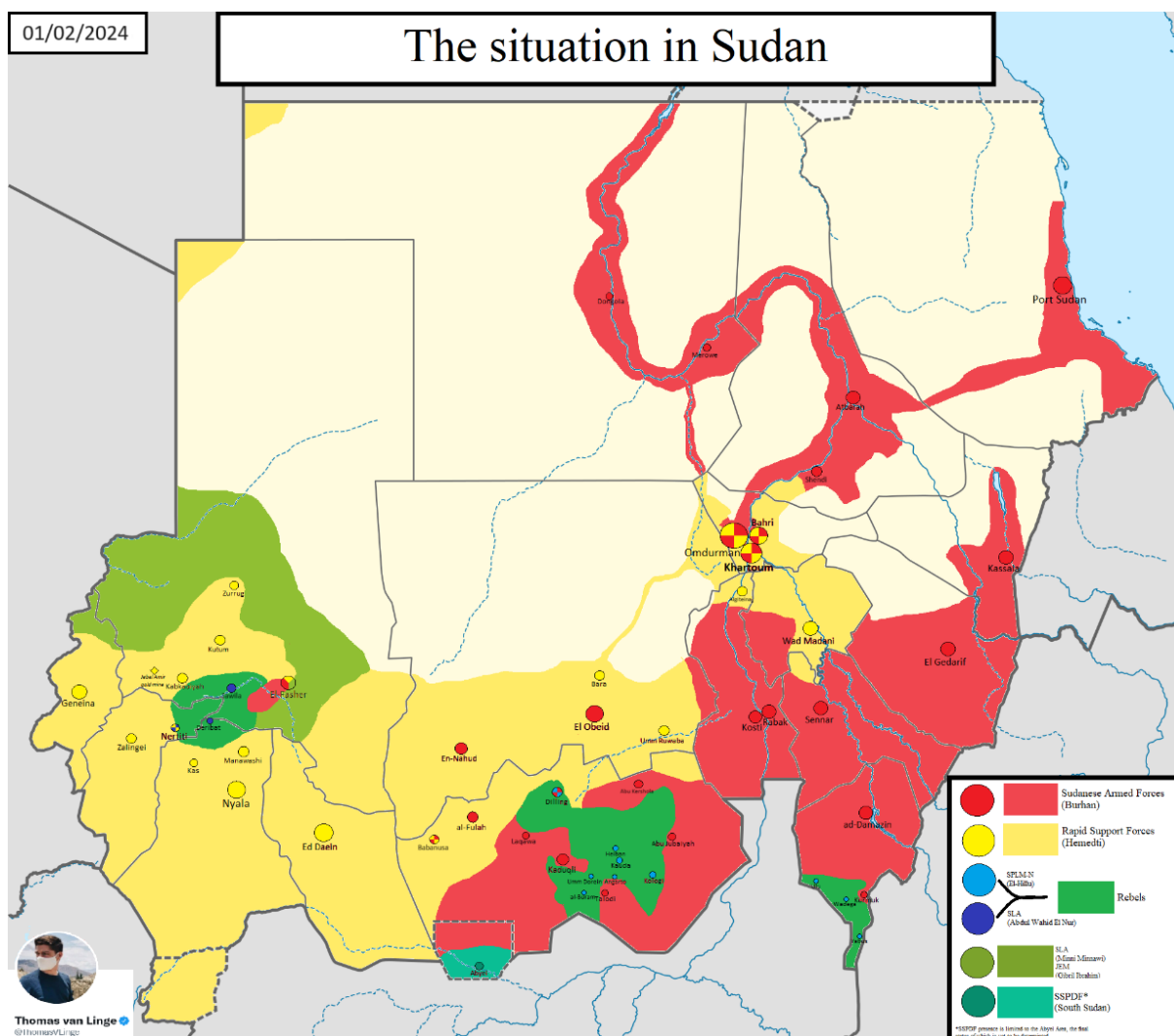
¹⁰⁵ Sudan War Monitor, 29/12/2023, [url](#); Sudan War Monitor, 01/02/2024, [url](#)

¹⁰⁶ De Joint Armed Struggle Movement Forces (JSAMF), gewoonlijk de Joint Forces genoemd, is een strijdmacht die is voortgekomen uit de JPA van oktober 2020 en bestaat uit soldaten van de rebellengroepen in Darfoer die deze hebben ondertekend, waaronder SLM/A-MM en JEM. Het mandaat van de Joint Forces is om een deel van de verantwoordelijkheid voor de veiligheid in Darfoer over te nemen van de AU en de VN-vredesmacht in Darfoer, UNAMID, die in december 2020 beëindigd wordt.

¹⁰⁷ Sudan War Monitor, 01/02/2024, [url](#)

¹⁰⁸ Sudan War Monitor, 01/02/2024, [url](#)

op gebieden onder de SLM/A-AW (Jebel Marrah, Tawila, Martal, Al-Aradib, Al-Ashra, Sortony en Tibira in Noord-Darfoer en Kadner en Kankoro in Zuid-Darfoer¹⁰⁹) en kaki op controle door de DJF (gebieden in Noord-Darfoer). Appelblauwzeegroen duidt op controle van de Zuid-Soedaneze troepen (Abyei).

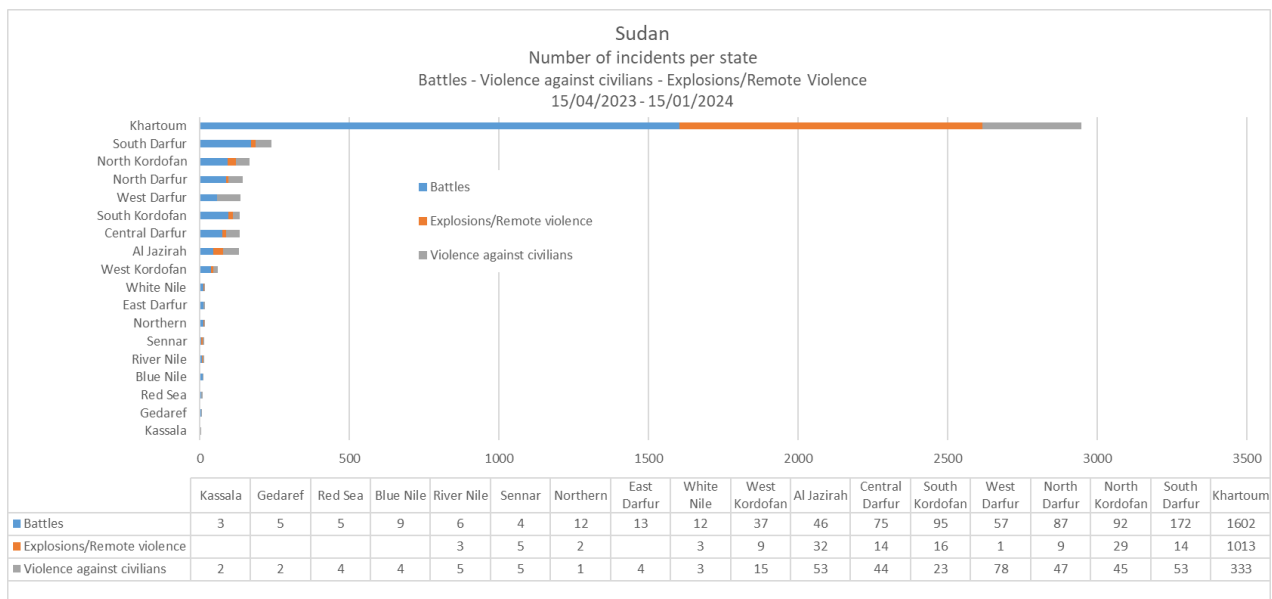

Afbeelding 1: The situation in Sudan as of 01/02/2024¹¹⁰

Volgend staafdiagram, opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data voor de periode 15/04/2023 – 15/01/2024, geeft het aantal door ACLED geregistreerde incidenten weer per staat (zie ook [Bijlage 1](#) voor een grotere weergave).

¹⁰⁹ Sudan Tribune, 23/09/2023, [url](#)

¹¹⁰ Sudan War Monitor & Thomas van Linge, 01/02/2024, [url](#)

Staafdiagram 1: Soedan. Aantal incidenten per staat¹¹¹

Uit de ACLED-gegevens komt naar voor dat Khartoem het brandpunt is van het conflict. 70 % van het door ACLED geregistreerde geweld heeft zich afgespeeld in Khartoem. Groot Khartoem (Khartoum, Bahri en Omdurman) blijft bij het afsluiten van het onderzoek voor deze COI Focus verdeeld en blijft de inzet van strijd tussen de RSF en de SAF.¹¹² De verschillende staten van Darfoer - met uitzondering van Oost-Darfoer -, de drie staten van Kordofan en El Gezira behoren tot de meest getroffen regio's, waarbij het geweld zich in grote mate in en rondom steden concentreert.¹¹³ Het grote verschil in aantal incidenten tussen Khartoem en de andere getroffen staten is mogelijks te wijten aan een beperktere toegang tot het terrein en bijgevolg een beperkter bronnenaanbod.

Begin augustus 2023 bericht HRW dat satellietgegevens een enorme brandvernietiging laten zien in de stad Sirba (West-Darfoer).¹¹⁴ Uit analyse van satelliet- en socialemediagegevens blijkt dat minstens 68 dorpen in Darfoer sinds het begin van de oorlog door gewapende milities in brand zijn gestoken. In sommige gevallen maakt dit deel uit van een onderlinge strijd tussen rivaliserende Arabische groepen, in andere gevallen zijn het Arabische strijders die zich richten op niet-Arabieren, zoals de Masalit. Een groot deel van het etnische geweld wordt toegeschreven aan milities die deel uitmaken van of aangesloten zijn bij de RSF.¹¹⁵

Tot het afsluiten van deze COI Focus begin februari 2024, blijft het oosten van het land gespaard van oorlog. Maar berichten over militaire trainingskampen over de grens in Eritrea wijzen op de fragiliteit van de regio. In een rapport van juni 2023 stelt de onderzoeksgroep van het Rift Valley Institute dat de Eritrese leider Isaias Afwerki op zijn hoede is voor Hemedti en bezorgd is over de invloed van de VAE in Oost-Soedan. Op de korte termijn zal Isaias vermoedelijk de eigen invloed op gemeenschappen in Oost-Soedan trachten te vergroten, aldus het onderzoeksinstituut.¹¹⁶ Sinds 2019 zijn er meer dan elf gewelddadige stammenconflicten uitgebroken in Oost-Soedan, die honderden levens hebben

¹¹¹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 15/01/2024, [url](#)

¹¹² Chatham House (Pollock J. & Symon D.), 29/09/2023, [url](#)

¹¹³ Insecurity Insight, 09/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 15, [url](#)

¹¹⁴ HRW, 04/08/2023, [url](#)

¹¹⁵ BBC, 18/10/2023, [url](#)

¹¹⁶ AFP, 01/02/2024, [url](#); Radio Dabanga, 26/01/2024, [url](#)

zowel burgerdoden als veiligheidspersoneel of militieleden.¹²⁰ In september 2023 schrijft ACLED dat het aantal dodelijke slachtoffers opgenomen in de database een conservatieve schatting betreft gezien de methodologische beperkingen van realtimerapportage in een snel veranderende conflictcontext zoals Soedan.¹²¹ In januari 2024 herhaalt ACLED dat de door de organisatie gerapporteerde 13.000 doden waarschijnlijk een significante onderschatting is van de menselijke tol van het conflict.¹²²

Sinds midden april 2023 zit de bevolking van Soedan gevangen tussen de SAF die zonder onderscheid stedelijke gebieden bombardeert, en de RSF, die bekend staat om haar massale wreedheden, plunderingen en het gebruik van verkrachting als oorlogswapen. Er vallen burgerdoden en –gewonden bij willekeurige en zware artilleriebeschietingen in stedelijke context door beide partijen en bij bombardementen door de SAF. Dit is het geval in Khartoem maar ook in Darfoer en Kordofan (vanaf september 2023) en in El Gezira (sinds de overname door de RSF in december 2023), waarbij artillerie en bommen de huizen van mensen treffen.¹²³ Luchtaanvallen en beschietingen op woonwijken in Khartoem hebben volgens ACLED aan duizenden burgers het leven gekost in Khartoem, Bahri en Omdurman.¹²⁴

ACLED noteert gewelddaden waarbij burgers “the main or only target” zijn onder de noemer *civilian targeting*. Naast alle incidenten binnen de categorie *violence against civilians* bevat de cluster *civilian targeting* ook gewelddaden geregistreerd als *explosions/remote violence*. ACLED definieert burgers als per definitie ongewapende slachtoffers van geweld. In die zin beschouwt ACLED veiligheidspersoneel in burger, dus ongewapend, als burgers wanneer ze het doelwit zijn van geweld.¹²⁵ Voor de verslagperiode noteert ACLED 2.857 dodelijke slachtoffers in Soedan onder de *noemer civilian targeting*.¹²⁶ Dodelijke burgerslachtoffers zijn moeilijk te bepalen, halen meerdere bronnen aan. Burgers komen immers eveneens om in het kruisvuur tijdens gevechten tussen beiden partijen.¹²⁷

In West-Darfoer (El Geneina, Sirba, Murne en Masteri)¹²⁸ vallen de RSF en gelieerde milities doelgericht de Masalitgemeenschap aan. Ze richten zich daarbij tegen IDP-sites, residentiële buurten en medische faciliteiten, en begaan seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes. In El Geneina alleen komen volgens een schatting van het VN-expertenpanel tussen 10.000 en 15.000 burgers om het leven.¹²⁹

ACLED rapporteert geen cijfers over gewonden. Volgens gegevens van het Soedanese federale ministerie van Volksgezondheid zijn er op 8 december 2023 minstens 26.051 gewonden gevallen sinds de uitbraak van de oorlog op 15 april 2023.¹³⁰

Waar burgers in het geweld tussen beide partijen omkomen als *collateral damage*, vormen ze in bepaalde gevallen het directe doelwit van geweld door de SAF en de RSF. In Soedan heerst, sinds

¹²⁰ Gewonden worden niet geregistreerd. ACLED maant aan tot grote voorzichtigheid bij het gebruik van cijfers omtrent het aantal doden uit zijn eigen of enige andere databank. ACLED, *Fatalities*, 10/04/2019, [url](#)

¹²¹ ACLED, 08/09/2023, [url](#)

¹²² ACLED (Carboni A.), 17/01/2024, [url](#)

¹²³ DNHR, 30/12/2023, [url](#); ACLED (Carboni A.), 17/01/2024, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 28, [url](#)

¹²⁴ ACLED (Carboni A.), 17/01/2024, [url](#)

¹²⁵ ACLED, 06/2023, pp. 22, 23, 29, [url](#)

¹²⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 15/01/2024, [url](#)

¹²⁷ Ayin Network, 15/05/2023, [url](#); DNHR, 30/12/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 28, [url](#)

¹²⁸ De gebeurtenissen in El Geneina in april tot juni 2023 en in Ardamata in november 2023 worden in detail toegelicht in onder meer Sudan Conflict Observatory, 14/07/2023, [url](#); CNN (Qiblawi T., Goodwin A., Elbagir N. & Alkhalidi C.), 16/08/2023, [url](#); Sudan Conflict Observatory, 12/2023, [url](#); HRW, 26/11/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, pp. 18-26, [url](#); The Guardian (Harter F.), 15/12/2023, [url](#); Reuters (Michael M.), 28/12/2023, [url](#); MSF, 09/01/2024, [url](#)

¹²⁹ UNSC, 23/01/2024, [url](#)

¹³⁰ WHO, 15/12/2023, [url](#)

aanvang van de vijandelikheden, een parallelle oorlog gedreven door een “met ons of tegen ons”-discours waarbij zowel de SAF als de RSF personen met bepaalde profielen arresteren, vasthouden, martelen, doen verdwijnen of doden. Beide partijen rechtvaardigen deze arrestaties en acties op verschillende gronden. De RSF arresteert op beschuldiging dat personen banden hebben met de SAF of lid zijn van de militaire inlichtingendienst, alsook op etnische gronden, zoals het arresteren van Nuba en niet-Arabische Darfoeri. Ze arresteren eveneens op politieke basis, en beschuldigen personen die zich kritisch opstellen tegenover de RSF van het hebben van banden met de ontbonden National Congress Party (NCP) of stellen dat ze islamisten/*kizan*¹³¹ zijn. De SAF arresteert op etnische gronden, zoals de arrestatie van leden van de Rizeigat, Baggara en andere Arabische stammen uit Darfoer die ze bestempelen als RSF-spionnen. Ze arresteren ook activisten en leden van prodemocratische groepen die zich verzetten tegen de islamisten en leden van de *emergency response rooms* (ERR’s)¹³² vanwege hun banden met de verzetscomités en omdat zij, in de visie van de SAF, door het verlenen van diensten de legitimiteit en autoriteit van het leger ondergraven.¹³³ Zowel de RSF als het leger beschuldigen deze vrijwilligers ervan hun rivalen te steunen, en zien de groepen als iets wat onder controle gebracht moet worden.¹³⁴

Politici¹³⁵, gemeenschapsleiders, dokters¹³⁶, advocaten, journalisten¹³⁷, mensenrechtenactivisten¹³⁸, leden van verzetscomités, buurtgroepen en ERR’s worden bedreigd, opgepakt, aangevallen of gedood.¹³⁹ Zowel de SAF als de RSF houden naar verluidt honderden activisten vast. Leden van verzetscomités en vrijwilligers van de ERR’s die hulp verlenen aan burgers worden met regelmaat gearresteerd of ontvoerd en vastgehouden, door beide partijen.¹⁴⁰ Sudan Tribune stelt dat de militaire inlichtingendiensten zo’n 1.500 personen hebben gearresteerd, terwijl de RSF naar schatting 5.000 mensen vasthouden in onmenselijke omstandigheden in de hoofdstad.¹⁴¹ De Emergency Lawyers documenteren de aanwezigheid van 47 detentiecentra van de RSF en acht detentiecentra gelinkt aan de SAF in groot Khartoem.¹⁴² Volgens verschillende bronnen hanteert de RSF een systematische aanpak bij het betreden van een wijk. Ze beginnen hun operaties met het aanvallen van de woningen van leger- en politieleden. Daarna richten ze zich op ontvoeringen van handelaars en zakenlieden, waarbij ze losgeld eisen, en uiteindelijk politici. De militaire inlichtingendienst arresteert voornamelijk activisten die bekend staan om hun prodemocratische standpunten, zoals de verzetscomités.¹⁴³

Reeds aan het begin van de oorlog arresteert het leger honderden burgers behorend tot Arabische gemeenschappen afkomstig uit Darfoer en Kordofan in Khartoem en Darfoer wegens vermeende RSF-

¹³¹ *Kizan/kezan* is een pejoratieve bijnaam die door veel Soedanezen wordt gebruikt om te verwijzen naar islamistische loyalisten van het regime van Omar al-Bashir (1989-2019) die tijdens zijn bewind privileges genoten.

¹³² ERR’s of *emergency rooms* zijn spontaan opgerichte buurtcomités bestaande uit vrijwilligers van alle rangen en standen die sinds de uitbraak van de oorlog onder meer eerstelijns hulp, voedselbedeling en evacuatie organiseren. Heel wat leden van verzetscomités zijn sinds de uitbraak van het conflict actief binnen ERR’s. Ondanks hun leidende rol in de humanitaire respons worden deze groepen geconfronteerd met toenemende bedreigingen van de strijdende partijen en ontvangen ze weinig financiële steun van internationale donoren. The New Humanitarian (Nasir R, Rhodes T. & Kleinfeld P.), 02/08/2023, [url](#)

¹³³ The New Arab, 25/09/2023, [url](#); Radio Dabanga, 25/12/2023, [url](#)

¹³⁴ The New Humanitarian (Nasir R, Rhodes T. & Kleinfeld P.), 02/08/2023, [url](#)

¹³⁵ Radio Dabanga, 21/08/2023, [url](#)

¹³⁶ Al Jazeera (Nashed M.), 09/05/2023, [url](#); The New Arab, 25/09/2023, [url](#)

¹³⁷ Al Jazeera (Nashed M.), 16/05/2023, [url](#); Ayin Network, 21/01/2024, [url](#)

¹³⁸ ACJPS, 20/01/2024, [url](#); MEE (Amin M.), 30/11/2023, [url](#)

¹³⁹ UNSC, 23/01/2024, p. 16, [url](#); Al Jazeera (Nashed M.), 17/05/2023, [url](#)

¹⁴⁰ Radio Dabanga, 19/05/2023, [url](#)

¹⁴¹ Sudan Tribune, 12/08/2023, [url](#)

¹⁴² Radio Dabanga, 04/09/2023, [url](#); The New Arab, 25/09/2023, [url](#)

¹⁴³ Sudan Tribune, 12/08/2023, [url](#); Radio Dabanga, 22/01/2024, [url](#)

loyaliteit, aldus Ahmed Gouja, een mensenrechtenmonitor uit Nyala.¹⁴⁴ In juni 2023 bericht Radio Dabanga dat legersoldaten zich in Khartoem naar verluidt richten tegen jonge Misseriya. Omdat veel RSF-soldaten zijn gerekruteerd uit de Misseriya- en Rizeigat-stammen in de westelijke en zuidelijke delen van Soedan, beschouwen leden van de SAF al deze stamleden als aanhangers van de RSF.¹⁴⁵ Onder meer het Darfur Network for Human Rights (DNHR) meldt dat tientallen jonge mannen behorend tot Arabische en niet-Arabische gemeenschappen uit Kordofan en Darfoer vlak voor de overname van Wad Medani door de RSF door de straten van de stad werden geparadeerd, voorgesteld als *sleeper cells* loyaal aan de RSF, en later werden geëxecuteerd door de SAF, met als enige misdaad dat ze afkomstig zijn uit Kordofan en Darfoer en behoren tot de Rizeigat, Misseriya, Fur, Zaghawa, Masalit en een groot aantal andere kleinere gemeenschappen die door het leger valselijk worden beschuldigd lid te zijn van de RSF.¹⁴⁶ Dergelijke mistoestanden gebeuren ook elders in door de SAF-gecontroleerde gebieden. Soedanezen van Arabische en niet-Arabische gemeenschappen afkomstig uit Kordofan en Darfoer vormen een etnische minderheid in de Nijlvallei en oostelijke steden in Soedan. Ze zijn ontheemd door het geweld van door de staat gesteunde Arabische milities of zijn in de loop der jaren naar deze steden verhuisd voor banen, onderwijs en zakelijke kansen. Honderden van deze jonge mannen, door de SAF beschuldigd van spionage namens de RSF op basis van hun etniciteit en tribale banden, zijn volgens lokale waarnemers gearresteerd, gemarteld en vermoord door de militaire inlichtingendienst en door gewapende burgers in steden in de noordelijke en centrale regio's van Soedan, zoals Port Sudan, Kassala, Kosti, Dongola, Shendi en Atbara.¹⁴⁷

Ook legersoldaten zijn gedood bij vermoeden van loyaliteit aan de RSF. In Kordofan bestaan de meeste legerbataljons uit lokale niet-Arabische Nuba en lokale Arabieren. De perceptie bestaat dat sommige Arabische legerofficieren in het geheim de RSF steunen. In januari 2024 executeert het leger naar verluidt tien soldaten van nomadische Arabische stammen in Dilling (Zuid-Kordofan) op verdenking van samenwerking met de RSF.¹⁴⁸

De RSF pleegt soortgelijke misdaden. In Darfoer intimideert, arresteert en martelt de RSF (net als de SAF) burgers op verdenking van linken met de tegenpartij, vaak op etnische gronden. Dit heeft een impact op zowel Arabische als Afrikaanse gemeenschappen.¹⁴⁹ Na de inname van Wad Medani verschijnen beelden waarop de RSF ongewapende mannen vermoordt. Veel van de slachtoffers zijn afkomstig van niet-Arabische groepen uit Darfoer en worden beschuldigd van samenwerking met de SAF.¹⁵⁰

7. Verplaatsingen van de bevolking

Soedan telt een bevolking van ongeveer 45 miljoen inwoners. Voor 15 april 2023 huisvest Soedan naar schatting 3.820.772 ontheemden. Het conflict leidt tot grootschalige ontheemding, waarbij in tien maanden van conflict nog eens zes miljoen mensen ontheemd raken. Volgens de Organization for

¹⁴⁴ Al Jazeera (Nashed M.), 05/09/2023, [url](#)

¹⁴⁵ Radio Dabanga, 12/06/2023, [url](#)

¹⁴⁶ Sudan War Monitor, 16/12/2023, [url](#); Al Jazeera (Nashed M.), 16/01/2024, [url](#); DNHR, 19/12/2023, [url](#)

¹⁴⁷ Soedanezen uit Darfoer en Kordofan vormen een etnische minderheid in de Nijlvallei en oostelijke steden in Soedan, waaronder Wad Medani. Ze zijn in de loop der jaren naar deze steden verhuisd voor banen, onderwijs en zakelijke kansen. Sudan War Monitor, 16/12/2023, [url](#); DNHR, 19/12/2023, [url](#); Al Jazeera (Nashed M.), 16/01/2024, [url](#); Al Jazeera (Nashed M.), 24/12/2023, [url](#)

¹⁴⁸ Soedanees onderzoeker Hafiz Mohamad geeft aan dat in de voorgaande burgeroorlogen Nuba-soldaten en burgers beschuldigd werden van samenwerking met rebellengroepen, en daarbij het doelwit van geweld door het leger vormden. Nu zijn de zaken anders en zijn Arabieren het doelwit. Al Jazeera (Nashed M.), 16/01/2024, [url](#)

¹⁴⁹ UNSC, 23/01/2024, pp. 16-17, [url](#)

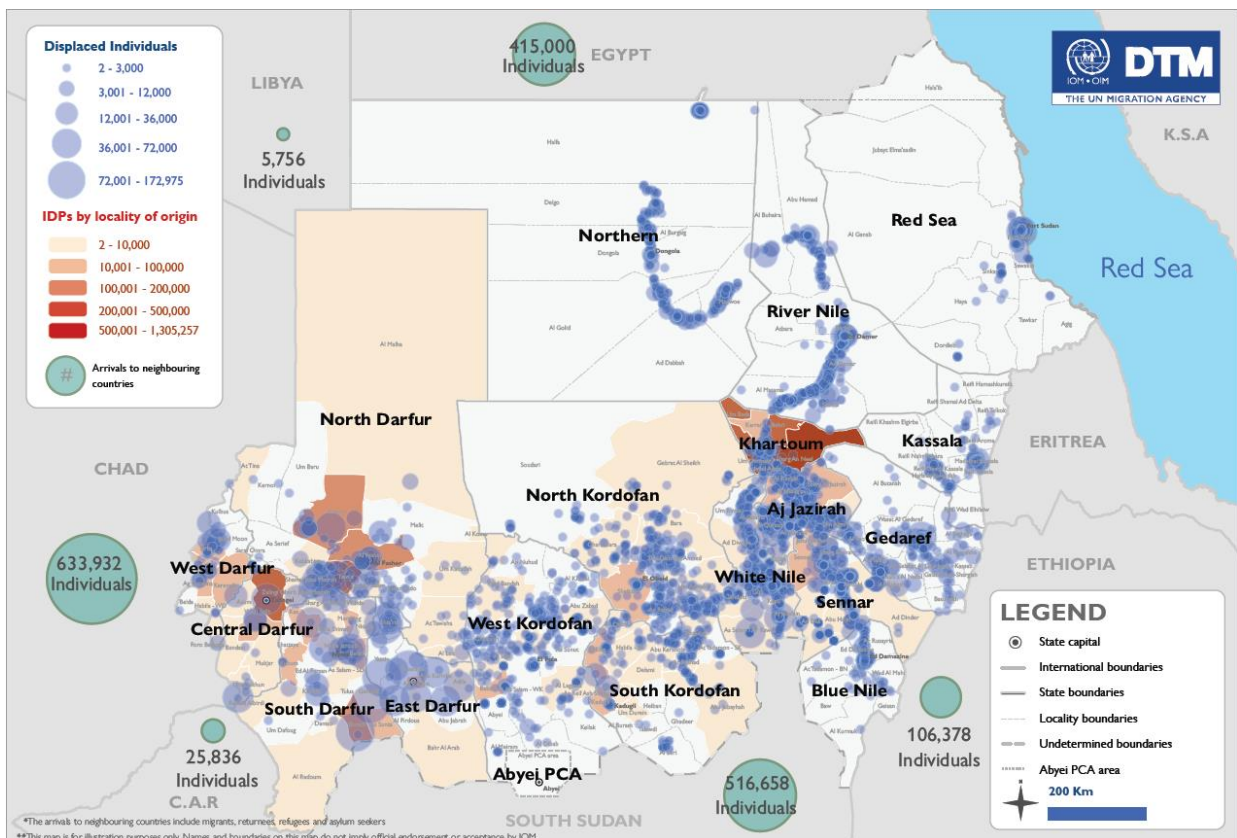
¹⁵⁰ SIHA, 24/12/2023, [url](#); Al Jazeera (Nashed M.), 16/01/2024, [url](#)

Migration (IOM) telt Soedan in januari 2024 9.052.822 intern ontheemden (*internally displaced people*, IDP).¹⁵¹

De veldteams van het IOM Displacement Tracking Matrix (DTM) melden dat ongeveer 3,6 miljoen ontheemden (59 %) afkomstig zijn uit de staat Khartoem. De andere ontheemden komen voornamelijk uit Zuid-Darfoer (15 %), Noord-Darfoer (8 %) en El Gezira (8 %), en in mindere mate uit Centraal-Darfur (4 %), West-Darfoer (3 %) en zes andere staten.¹⁵²

Zuid-Darfoer herbergt het grootste aantal ontheemden (12 %), gevolgd door de staat River Nile (11 %), Oost-Darfoer (11 %), Witte Nijl (8 %), El Gezira (8 %) en Noord-Darfoer (8 %).¹⁵³

Onderstaande kaart geeft aan de hand van blauwe stippen geografisch weer waar IDP's zich bevinden in Soedan. De rode tinten geven aan hoeveel ontheemden afkomstig zijn uit een bepaalde lokaliteit.

Afbeelding 3: Displaced Individuals and IDPs by locality or origin (IOM DTM)¹⁵⁴

IOM wijst op de erbarmelijke financiële en humanitaire situatie van de IDP's in Soedan. De helft van de ontheemden zoekt onderdak in de gastgemeenschap. De keuze van ontheemden om bij de gastgemeenschap te verblijven kan een weerspiegeling zijn van sociale netwerken en tribale verwantschappen. Het onderdak bij gemeenschappen verhoogt echter de vraag naar hulpbronnen en kan tot sociale spanningen leiden, aldus IOM. Een vijfde van de ontheemden schuilt in verlaten gebouwen of andere openbare gebouwen zoals scholen. Anderen verblijven in IDP-kampen.¹⁵⁵

¹⁵¹ IOM DTM, 23/01/2024, [url](#)

¹⁵² IOM DTM, 23/01/2024, [url](#)

¹⁵³ IOM DTM, 23/01/2024, [url](#)

¹⁵⁴ IOM DTM, 23/01/2024, [url](#)

¹⁵⁵ IOM DTM, 23/01/2024, [url](#)

Doorheen het conflict worden IDP-kampen in Darfoer aangevallen en afgesloten van de buitenwereld. IDP's bevinden zich in een kwetsbare positie, zonder humanitaire hulp en afgesloten van markten en jobmogelijkheden buiten de kampen, met acute medische noden en ernstige voedseltekorten.¹⁵⁶ Eind september 2023 bericht Radio Dabanga dat IDP's in negen locaties in Kadugli (Zuid-Kordofan) toegang tot hulp ontzegt wordt vanuit een bezorgdheid van de autoriteiten dat hulp hun verblijf in de stad zou verlengen.¹⁵⁷

Sommige ontheemden raken doorheen het conflict verschillende malen ontheemd. Zo ontvluchten ongeveer 300.000 mensen El Gezira na de overname van Wad Medani en omgeving door de RSF naar de staten Sennar en Gedaref. Veel van de ontheemden uit Wad Medani waren eerder al verdreven uit Khartoem.¹⁵⁸

Zo'n 1,7 miljoen mensen vluchten naar het buitenland. Tsjaad herbergt het merendeel van deze vluchtelingen (37 %), gevolgd door Zuid-Soedan (30 %) en Egypte (24 %). Ethiopië, Libië en de Centraal-Afrikaanse Republiek vangen de rest op.¹⁵⁹

Het gerichte geweld tegen de Masalitgemeenschap door de RSF en gelieerde Arabische milities in El Geneina in juni 2023 veroorzaakt de ontheemding van zo'n 670.000 mensen, waarvan de meerderheid de grens oversteekt met Tsjaad.¹⁶⁰ De humanitaire situatie is er erbarmelijk.¹⁶¹

8. Gevolgen voor het dagelijks leven

8.1. Toegang tot overheidsdiensten, onderwijs en gezondheidszorg

Voor het conflict hangt het functioneren van vitale staatsfuncties, zoals het uitbetalen van salarissen, volledig af van Khartoem. Na het uitbreken van de vijandelijkheden stopt de stad met functioneren en valt de dienstverlening stil.¹⁶² De politie is er volledig afwezig.¹⁶³ De publieke infrastructuur raakt zwaar beschadigd en scholen en gezondheidszorginstellingen sluiten.¹⁶⁴ De RSF controleert het grootste deel van de hoofdstad en plundert markten, huizen, pakhuizen en voertuigen. Uit armoede en angst voor verkrachting worden meisjes uitgehuwelijkt.¹⁶⁵ Bronnen berichten over duizenden lijken die op straat liggen te rotten terwijl artsen en hulporganisaties waarschuwen voor een cholera-uitbraak.¹⁶⁶ The Economist schrijft in oktober 2023 dat veel delen van de stad feitelijk worden belegerd. Hulporganisaties geven aan nauwelijks te kunnen opereren in de stad en medische zorg bestaat amper.¹⁶⁷ In december 2023 stelt het Wereldvoedselprogramma dat de hoofdstad het risico loopt te lijden onder catastrofale honger als er geen hulp de burgers bereikt.¹⁶⁸ Volgens Radio Dabanga

¹⁵⁶ The New Humanitarian (Gouja A.), 11/09/2023, [url](#); Ayin Network, 26/10/2023, [url](#); UNSC, 23/01/2024, p. 16, [url](#)

¹⁵⁷ Radio Dabanga, 26/09/2023, [url](#)

¹⁵⁸ STPT & Ayin Network, 09/01/2024, [url](#)

¹⁵⁹ IOM DTM, 23/01/2024, [url](#)

¹⁶⁰ SIHA, 24/12/2023, [url](#)

¹⁶¹ UNSC, 23/01/2024, p. 15, [url](#)

¹⁶² ICG, 22/06/2023, [url](#)

¹⁶³ Sudan Tribune, 22/05/2023, [url](#)

¹⁶⁴ ICG, 09/01/2024, [url](#)

¹⁶⁵ Al Jazeera (Nashed M.), 20/01/2024, [url](#); ICG, 09/01/2024, [url](#)

¹⁶⁶ CNN (Alkhalidi C.), 09/08/2023, [url](#); Jeune Afrique, 08/08/2023, [url](#)

¹⁶⁷ The Economist, 19/10/2023, [url](#)

¹⁶⁸ Al Jazeera (Nashed M.), 20/01/2024, [url](#)

schetsen berichten op sociale media een uiterst nijpende humanitaire situatie in de centrale en zuidelijke delen van Omdurman, waarbij in december 2023 ook mensen omkomen van de honger.¹⁶⁹

Ook in steden die weinig geweld zien, veroorzaakt het zwakke internetnetwerk, de gebrekkige elektriciteitsvoorziening en beperkte cashflow, problemen.¹⁷⁰ De wijdverbreide drinkwaterschaarste, vanwege brandstoftekorten die watercentrales stil leggen, treft Soedanezen in meerdere staten.¹⁷¹ Het geweld heeft ook een grote impact op onderwijs en gezondheidszorg. Reeds voor de aanvang van de gevechten op 15 april 2023 telt Soedan bijna zeven miljoen kinderen die niet naar school gaan. Na vijf maanden oorlog is het aantal kinderen dat niet naar school gaat in oktober 2023 opgelopen tot naar schatting 19 miljoen.¹⁷²

Aanvallen op de medische sector door de strijdende partijen decimeren de gezondheidszorg in de conflictgebieden. Zes maanden na aanvang van het conflict zitten de gezondheidswerkers reeds maandenlang zonder loon en worden de gezondheidsvoorzieningen bezet, geplunderd of vernield. Ongeveer 70 % van de ziekenhuizen in door conflicten getroffen staten zijn niet langer functioneel. Midden oktober 2023 telt de Wereldgezondheidsorganisatie (World Health Organisation, WHO) 58 aanvallen op de gezondheidszorg, waarbij 31 doden en 38 gewonden gevallen zijn onder gezondheidswerkers en patiënten.¹⁷³ Artillerieaanvallen en escalerend geweld, stroomstoringen, tekorten aan medische voorraden en de uittocht van medisch personeel verlammen het gezondheidszorgsysteem verder.¹⁷⁴ Artsen Zonder Grenzen (Médecins Sans Frontières, MSF) waarschuwt in oktober 2023 dat het gezondheidssysteem in Soedan op de rand staat van een volledige ineenstorting.¹⁷⁵ Met de ontwrichting van de openbare gezondheidszorg verhoogt het risico op de uitbraken van ziekten, waaronder cholera, malaria en mazelen die vóór het conflict onder controle waren.¹⁷⁶ Het aantal vermoedelijke gevallen van cholera blijft stijgen en er zijn op 8 februari 2024 minstens 10.500 gevallen gemeld, waaronder 292 sterfgevallen, vanuit 60 lokaliteiten in 11 staten.¹⁷⁷

Na de ineenstorting van de gezondheidszorgsector in Khartoem neemt Wad Medani veel patiënten op. De stad is vanaf dan de enige bestemming voor patiënten in heel Soedan die gespecialiseerde behandelingen nodig hebben, zoals neurochirurgie en kankerzorg.¹⁷⁸ Eind december 2023 klagen de verzetscomités van Wad Medani over de verslechtering van de veiligheids-, gezondheids- en humanitaire omstandigheden in El Gezira, de aanhoudende aanvallen door de RSF, het gebrek aan functionele ziekenhuizen en de aanhoudende golven van ontheemding in de staat. Hoewel de fysieke schade aan de infrastructuur in Wad Medani beperkt blijft, sparen RSF-soldaten de bewoners en openbare instellingen niet van massale plunderingen. Gezinnen krijgen het bevel hun huizen te verlaten en hun waardevolle spullen, auto's, motorfietsen en riksja's in te leveren. De RSF heeft ook sluipschutter- en luchtafweerwapens op hogere gebouwen geplaatst.¹⁷⁹

Burgers onder RSF-bewind leven met een constante dreiging van aanvallen, seksueel geweld, arrestaties en moord. De behandeling van burgers verschilt van de ene RSF-soldaat tot de andere, waarbij vooral rekruten gedreven door oorlogsbuit zich wreed opstellen.¹⁸⁰ Op sociale media worden dagelijks verhalen gemeld over RSF-strijders die gewelddaden plegen, zoals het schieten op

¹⁶⁹ Radio Dabanga, 10/01/2024, [url](#)

¹⁷⁰ Radio Dabanga, 08/05/2023, [url](#)

¹⁷¹ Radio Dabanga, 10/01/2024, [url](#)

¹⁷² Save The Children, 09/10/2023, [url](#)

¹⁷³ UNICEF, 18/10/2023, [url](#); UNOCHA, 21/01/2024, [url](#)

¹⁷⁴ Dafallah A., Elmahi O.K.O., Ibrahim M.E., Elsheikh R.E. & Blanchet K., 27/09/2023, [url](#)

¹⁷⁵ Al Jazeera (Nashed M.), 20/10/2023, [url](#)

¹⁷⁶ UNOCHA, 21/01/2024, [url](#)

¹⁷⁷ UNOCHA, 08/02/2024, [url](#)

¹⁷⁸ STPT & Ayin Network, 09/01/2024, [url](#)

¹⁷⁹ Radio Dabanga, 12/01/2024, [url](#); STPT & Ayin Network, 09/01/2024, [url](#)

¹⁸⁰ Al Jazeera (Nashed M.), 20/01/2024, [url](#)

straatkinderen en het plegen van seksueel geweld.¹⁸¹ Militieleden in Kutum (Noord-Darfoer) vragen naar verluidd financiële vergoedingen aan inwoners in ruil voor bescherming, en ontvoeren mensen voor losgeld. Ze zetten controleposten op langs de weg die Kutum en El Fasher verbindt, en heffen hoge belastingen op vervoer. Inwoners melden verkrachtingen en willekeurige arrestaties van leden van maatschappelijke bewegingen.¹⁸² Tegelijkertijd wil de RSF zich portretteren als een bestuurskundige entiteit, in het bijzonder in Zuid-Darfoer, de herkomstregio van RSF-leider Hemedti. De RSF probeert de lokale autoriteiten en politie met hoge sommen geld te overtuigen weer aan het werk te gaan, met wisselend succes.¹⁸³ Inwoners halen aan dat de diensten ondermaats zijn, en dat de terugkeer van enkele politieagenten naar Nyala weinig verandert in de afwezigheid van een werkend justitiesysteem.¹⁸⁴ Er bestaat volgens Ayin Network bovendien verwarring over het beheer van bestuurszaken in Darfoer. Zo controleert de RSF de veiligheid, zijn daarnaast de uitvoerende afdelingen nog door de vooroorlogse autoriteiten aangesteld en zijn er bovendien ook heel wat populaire besturen en gemeenschapsinitiatieven om het bestuursvacuüm te vullen.¹⁸⁵ De RSF is daarbij zelf samengesteld uit rivaliserende etnische groepen met concurrerende belangen.¹⁸⁶

In Khartoem hebben burgers een systeem opgezet om overvallen en andere misdaden te bestrijden, losstaand van de RSF-plannen voor een federale politiemacht. Een groep functionarissen, ingenieurs, juridische ambtenaren en gepensioneerden van de politie heeft een systeem opgezet, dat bestaat uit een raad van notabelen, als alternatief voor de wetgevende raden; een uitvoerend bestuur, dat bestaat uit professionele administratieve functionarissen; en een veiligheidscommissie, waarin veteranen van de politie, het leger en veiligheidstroepen met loyaliteit aan de RSF zetelen.¹⁸⁷

De aanhoudende oorlog in Soedan resulteert in veelvuldige uitvallen en stringen van telecommunicatie en internet. Sinds de overname van de RSF in Darfoer kent die regio, net als Kordofan, netwerkstoringen.¹⁸⁸ Begin februari 2024 hult een internet- en telecommunicatie-black-out het land in duisternis. Vanaf 2 februari 2024 kampen de netwerken van Sudani en MTN met ernstige storingen waarna ze volledig wegvallen.¹⁸⁹ Op 7 februari 2024 meldt NetBlocks dat ook het Zain-netwerk volledig offline is.¹⁹⁰ Bij het afsluiten van de COI Focus op 16 februari 2024 zijn internet- en telecommunicatieverbindingen gedeeltelijk hersteld. Het door de overheid gecontroleerde Sudani-netwerk is opnieuw operationeel, de particuliere netwerken van Zain en MTN werken nog steeds niet.¹⁹¹ Het wegvallen van internet- en telecomdiensten betekent dat mensen in Soedan geen toegang meer hebben tot geld op de bank; geen overmakingen vanuit het buitenland kunnen ontvangen; geen veilige routes kunnen plannen; niet kunnen achterhalen waar medicijnen, water of voedsel beschikbaar zijn en geen medisch advies kunnen inwinnen. Bronnen drukken ook een vrees uit voor misdaden die onopgemerkt kunnen gepleegd worden onder de communicatieblack-out.¹⁹²

¹⁸¹ Al Jazeera (Nashed M.), 20/01/2024, [url](#); Darfur Follow Ups, 27/12/2023, [url](#)

¹⁸² Radio Dabanga, 05/07/2023, [url](#)

¹⁸³ ICG, 09/01/2024, [url](#)

¹⁸⁴ Radio Dabanga, 13/12/2023, [url](#)

¹⁸⁵ Ayin Network, 22/01/2024, [url](#)

¹⁸⁶ ICG, 09/01/2024, [url](#)

¹⁸⁷ Radio Dabanga, 13/12/2023, [url](#)

¹⁸⁸ STPT & Ayin Network, 16/02/2024, [url](#)

¹⁸⁹ Radio Dabanga, 05/02/2024, [url](#)

¹⁹⁰ NetBlocks (@netblocks), 07/02/2024, [url](#)

¹⁹¹ Radio Dabanga, 05/02/2024, [url](#); STPT & Ayin Network, 16/02/2024, [url](#)

¹⁹² Radio Dabanga, 05/02/2024, [url](#)

8.2. Voedselzekerheid

Soedan is sterk afhankelijk van de landbouwsector. Naar schatting 60 tot 80 % van de bevolking is afhankelijk van de landbouw voor zijn of haar levensonderhoud. Het conflict heeft echter aanzienlijke gevolgen voor de sector, waardoor de bestaande voedselonzekerheid in het land verergert.¹⁹³ Zelfs vóór de RSF-invasie van El Gezira duiden de voorspellingen van humanitaire organisaties erop dat Soedan midden 2024 op de rand van een hongersnood zou komen te staan.¹⁹⁴ De uitbreiding van de gevechten naar de voor de landbouw belangrijke centrale en oostelijke delen van het land, tijdens het oogstseizoen (december en januari), vormen een ernstige bedreiging voor de nationale voedselbeschikbaarheid, stelt het Famine Early Warning Systems Network (FEWS NET).¹⁹⁵ Er wordt in delen van het land een voedselcrisis verwacht, met noodtoestanden (IPC Fase 4¹⁹⁶) in de door conflicten getroffen stedelijke gebieden van Khartoem, Groot-Darfoer, Kordofan en delen van Blauwe Nijl. Het meest zorgwekkend is de situatie van IDP's en van de inwoners van Khartoem, El Geneina (West-Darfoer), Nyala (Zuid-Darfoer), Wad Medani (El Gezira) als gevolg van intensieve gevechten en de verstoring van de humanitaire hulp.¹⁹⁷

¹⁹³ Kumar, V., Jalal, R., MukhtarHamid, E., Gareeb Alla Abd Alla, M., Warrag, E., AbdAlla, A., Perri, P.T., Mukaratirwa, R., Ghosh, A. & Henry, M., 2023, [url](#)

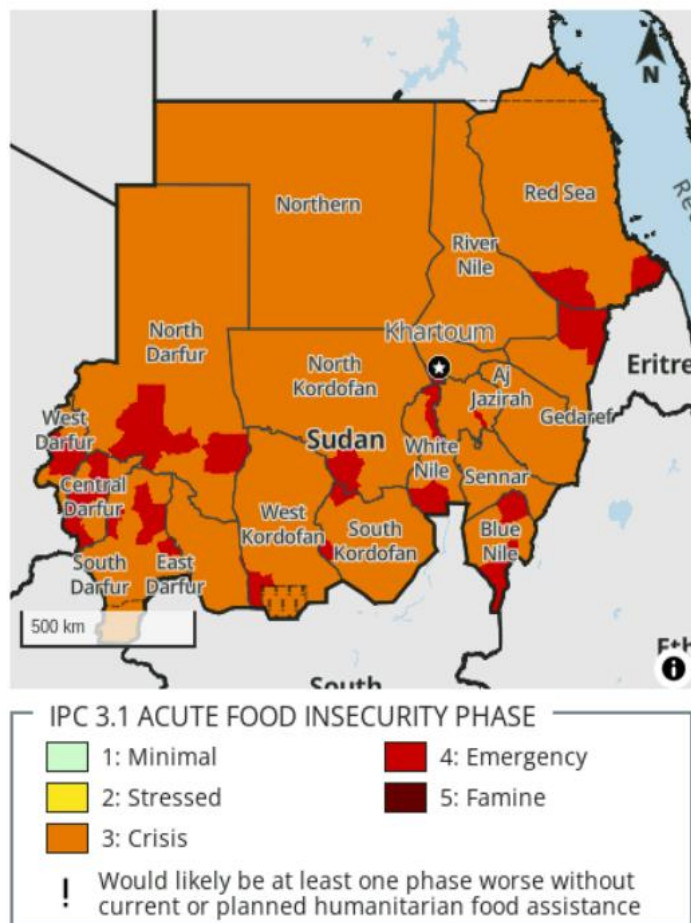
¹⁹⁴ Sudan War Monitor, 22/12/2023, [url](#)

¹⁹⁵ FEWS NET, 06/01/2024, [url](#)

¹⁹⁶ IPC Fase 4 is de op een na zwaarste code van voedselonzekerheid, gehanteerd door het internationale monitoringssysteem voor voedsel IPC, vóór er sprake is van hongersnood (IPC Fase 5). In deze fase is er sprake van acute ondervoeding en oversterfte en moeten mensen teruggrijpen op noodstrategieën om voedseltekorten op te vangen.

¹⁹⁷ FEWS NET, 06/01/2024, [url](#)

Projected food security outcomes, February - May 2024

Afbeelding 4: Projected food security outcomes February – May 2024¹⁹⁸

Volgens het Wereldvoedselprogramma (World Food Programme, WFP) en het VN-agentschap voor de coördinatie van humanitaire hulp (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, UNOCHA) worden bijna 18 miljoen mensen in Soedan (37 % van de bevolking) geconfronteerd met acute honger, en kampen ruim vijf miljoen mensen met een noodniveau van honger in de gebieden die het zwaarst door het conflict zijn getroffen.¹⁹⁹ De helft van de Soedanese bevolking, zo'n 25 miljoen mensen, heeft humanitaire hulp nodig.²⁰⁰

MSF bericht over de catastrofale situatie in een ontheemdenkamp in Noord-Darfoer. Alle nooddrempels voor ondervoeding zijn er overschreden: bijna 40 % van de kinderen tussen zes maanden en twee jaar oud is ondervoed en 40 % van de zwangere vrouwen en vrouwen die borstvoeding geven, is ondervoed. De laatste voedselbedeling dateert van mei 2023. De organisatie schat dat er elke twee uur een kind sterft van de honger in het kamp Zamzam.²⁰¹

¹⁹⁸ FEWS NET, 06/01/2024, [url](#)

¹⁹⁹ IPC, 12/12/2023, [url](#); Al Jazeera, 02/02/2024, [url](#)

²⁰⁰ UNOCHA, 21/01/2024, [url](#)

²⁰¹ MSF, 05/02/2024, [url](#)

8.3. Toegang tot humanitaire hulp

Onveiligheid, plunderingen, bureaucratische belemmeringen, slechte netwerk- en telefoonverbindingen, gebrek aan contant geld en brandstof, en beperkt technisch en humanitair personeel ter plaatse hinderen de levering van humanitaire hulp in veel delen van het land.²⁰²

De bestaande overheidsstructuren zijn er niet alleen niet in geslaagd het lijden van de bevolking te verlichten, maar belemmeren ook actief de levering van humanitaire hulpgoederen. De RSF en het leger plunderen magazijnen van humanitaire organisaties, verduisteren hulpgoederen en vallen humanitaire hulpverleners aan.²⁰³

Internationale organisaties en ngo's klagen ook over bureaucratische obstakels om het door het leger gecontroleerde centrum van Port Sudan binnen te komen en reisvergunningen te verkrijgen voor toegang tot andere delen van het land.²⁰⁴ Beide partijen zien hulp als een instrument voor oorlog en propaganda en willen dat hulp enkel wordt verleend aan gemeenschappen in gebieden onder hun controle. De militaire autoriteiten lijken in de huidige situatie de overhand te hebben, omdat zij Port Sudan controleren, dat in plaats van het belegerde Khartoem het belangrijkste coördinatiecentrum voor hulp is geworden.²⁰⁵ De beperking van de hulp in gebieden die onder de RSF vallen, dwingt burgers om voor aalmoezen op de paramilitaire groep te vertrouwen.²⁰⁶

Humanitaire organisaties halen aan dat het zeer moeilijk is om hulp Darfoer binnen te krijgen.²⁰⁷ Hulporganisaties ondervinden daarnaast grote moeite om delen van Soedan te bereiken nadat ze de toegang verliezen tot Wad Medani in december 2023, tot dan een belangrijk knooppunt van humanitaire hulp.²⁰⁸

Lokale hulpverleners, georganiseerd in ERR's, spelen van bij aanvang van het conflict een belangrijke rol bij het verdelen van hulp, het bieden van onderdak, het verlenen van medische hulp en het vervullen van de behoeften van de gemeenschap. Ondanks hun leidende rol in de humanitaire respons worden deze groepen geconfronteerd met toenemende bedreigingen van de strijdende partijen en ontvangen ze weinig financiële steun van internationale donoren.²⁰⁹

8.4. Bewegingsvrijheid

De oorlog hindert de bewegingsvrijheid van burgers, in het bijzonder maar niet uitsluitend in de gebieden waar sprake is van geweld. Binnen Khartoem bemannen RSF-soldaten honderden checkposten. Er is een avondklok van kracht, maar volgens getuigen vermijden de overgebleven inwoners zoveel als mogelijk om hun huizen te verlaten en zich op straat te begeven.²¹⁰

²⁰² UNOCHA, 21/01/2024, [url](#)

²⁰³ Al Jazeera (Nashed M.), 16/06/2023, [url](#); Reuters (Lewis A.), 15/01/2024, [url](#); STPT & Ayin Network, 09/01/2024, [url](#)

²⁰⁴ Radio Dabanga, 31/05/2023, [url](#); STPT (Assal M.A.M.), 12/06/2023, [url](#); Al Jazeera (Nashed M.), 16/06/2023, [url](#); Al Jazeera (Nashed M.), 20/01/2024, [url](#); Reuters (Lewis A.), 15/01/2024, [url](#)

²⁰⁵ The New Humanitarian (Kleinfeld P. & Amin M.), 29/06/2023, [url](#); Al Jazeera, 02/02/2024, [url](#)

²⁰⁶ Al Jazeera (Nashed M.), 20/10/2023, [url](#)

²⁰⁷ Al Jazeera (Nashed M.), 16/06/2023, [url](#); Reuters (Lewis A.), 15/01/2024, [url](#); STPT & Ayin Network, 09/01/2024, [url](#)

²⁰⁸ Reuters (Lewis A.), 15/01/2024, [url](#)

²⁰⁹ The New Humanitarian (Nasir R, Rhodes T. & Kleinfeld P.), 02/08/2023, [url](#); Radio Dabanga, 09/01/2024, [url](#)

²¹⁰ Al Jazeera (Nashed M.), 20/01/2024, [url](#)

Wegversperringen tussen regio's isoleren gemeenschappen en creëren belegeringsachtige situaties waarbij communicatie onmogelijk is en voedselvoorraden uitgeput raken, zoals in Kadugli vanaf augustus 2023.²¹¹

Beperkingen op bewegingsvrijheid dienen verscheidene doelen. Zo zet de RSF checkposten op doorheen Darfoer om inkomen te genereren.²¹² Na het verkrijgen van de controle over Wad Medani, legt de RSF de burgers bewegingsbeperkingen op om te voorkomen dat ze naar Sennar vluchten.²¹³

De machtsovername door de RSF in de staat El Gezira heeft verstrekkende gevolgen voor heel Soedan op het gebied van bewegingsvrijheid, handel, humanitaire en andere diensten. De aanvoerlijnen ten oosten van El Gezira, Blauwe Nijl, Witte Nijl en Sennar zijn afgesneden waardoor het commerciële verkeer en reizen naar verluidt zijn gestopt. Kosti (Witte Nijl) dient als bevoorradingsstation in het oosten voor de drie staten van Kordofan en de vijf staten van Darfoer. De verovering door de RSF van Al-Manaquil (El Gezira), de naburige stad van Wad Medani en een belangrijk commercieel en industrieel centrum – in het bijzonder na de val van Khartoem, ontzegt burgers uit de regio Kordofan en Oost- en Noord-Darfoer de toegang tot voedselvoorraden en handelsmarkten.²¹⁴

Sinds december 2023 raakt het verkeer verder ontwricht langs de westelijke route die Wad Medani met Kosti verbindt en verder gaat naar El Obeid (Noord-Kordofan) en El Fasher (Noord-Darfoer), de belangrijkste route voor goederen en humanitaire hulp naar Darfoer en Kordofan.²¹⁵

Routes in het oosten van Port Sudan naar de staten Gedaref en Sennar ondervinden verstoringen na de inname van El Gezira. Hoewel de routes nog steeds onder controle van de SAF staan, beperkt het toegenomen aantal controleposten van de SAF en MI alsook een aanzienlijke toename van het aantal vrachtwagens en voertuigen dat de route gebruikt, te midden van de ontheemding richting Kassala en Port Sudan, de mobiliteit op deze route.²¹⁶

Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van alternatieve onverharde routes die Darfoer met de staat Northern verbinden via de Al Malha Al Daba-route en onverharde routes die Khartoem met centrale en oostelijke delen van het land verbinden (via de Al Butana-route) om RSF-controlepunten te vermijden.²¹⁷

²¹¹ Le Monde, 06/09/2023, [url](#); Radio Dabanga, 03/09/2023, [url](#); Darfur24, 09/09/2023, [url](#); STPT & Ayin Network, 04/09/2023, [url](#)

²¹² UNSC, 23/01/2024, [url](#)

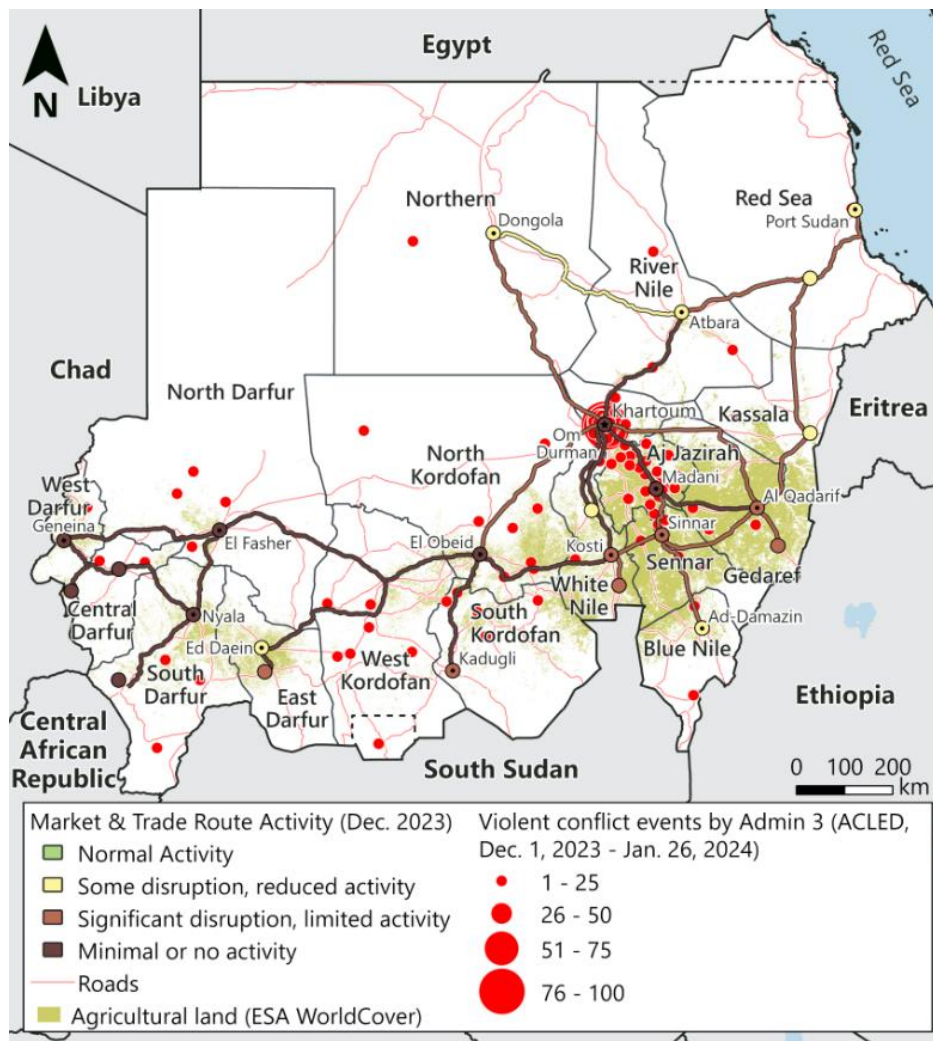
²¹³ Al Jazeera (Nashed M.), 29/12/2023, [url](#)

²¹⁴ STPT & Ayin Network, 09/01/2024, [url](#)

²¹⁵ FEWS NET, 06/01/2024, [url](#)

²¹⁶ FEWS NET, 06/01/2024, [url](#); FEWS NET, 01/02/2024, [url](#)

²¹⁷ FEWS NET, 06/01/2024, [url](#)

Afbeelding 5: Markets and trade route activity map, cropland, and violent events, December-January 2024²¹⁸

²¹⁸ FEWS NET, 01/02/2024, [url](#)

Samenvatting

Op 15 april 2023 breken vijandigheden uit tussen het Soedanese leger en de paramilitaire RSF in Khartoem. De oorlog breidt zich in de daaropvolgende weken uit naar andere delen van het land. Soedan raakt aldus verdeeld in twee invloedzones. Bij het afsluiten van deze COI Focus in februari 2024, na tien maanden van conflict, domineert de RSF het westen van het land, het grootste deel van Khartoem, evenals de staat El Gezira en het noordelijke deel van de staat Witte Nijl. RSF-troepen hebben zich ook gewaagd in rurale delen van de staat Gedaref en de staat River Nile, zonder een noemenswaardige aanwezigheid te bestendigen. Op dezelfde manier heeft de RSF in de staat Sennar enkele invallen langs de grens ondernomen, hoewel ze de stad Sennar bij het afronden van deze COI Focus nog niet hebben aangevallen. De SAF van hun kant controleert de noordelijke helft van Omdurman en verzetshaarden in Khartoem. Ze heeft ook de controle in de oostelijke en noordelijke delen van het land. Hun bolwerken omvatten de staten River Nile, Northern, Gedaref, Kassala en Rode Zee, de zetel van de nieuwe de facto hoofdstad Port Sudan.

De SAF en de RSF staan lijnrecht tegenover elkaar. Maar naarmate de oorlog voortduurt, raken steeds meer actoren betrokken. Beide partijen hebben reeds voor het conflict wijd gerekruteerd, en gaan hier ook tijdens de oorlog mee verder. Groepen in het hele land zijn verwickeld in een wapenwedloop.

Voor de periode van 15 april 2023 tot en met 15 januari 2024 codeert ACLED 4.239 incidenten in Soedan. Meer dan de helft van deze incidenten betreft gevechten tussen gewapende actoren. Daarnaast categoriseert ACLED iets minder dan een vierde van de incidenten als *explosions/remote violence*. Bronnen stellen dat de SAF en de RSF beiden op willekeurige wijze gebruikmaken van zware artillerie en beschietingen, met name in steden en met een zware impact op burgers. De 739 geregistreerde incidenten van *violence against civilians* verdeelt ACLED onder in 463 *attacks*, 159 *abductions/forced disappearances* en 117 incidenten van *sexual violence*. De werkelijke aantallen aanvallen, ontvoeringen en incidenten van seksueel geweld liggen waarschijnlijk hoger. In Soedan heerst, sinds aanvang van de vijandelijkheden, een parallelle oorlog gedreven door een "met ons of tegen ons"-discours waarbij zowel de SAF als de RSF personen met bepaalde profielen arresteren, vasthouden, martelen, doen verdwijnen of doden. De RSF en gelieerde milities zijn betrokken bij grootschalige plunderingen van eigendommen van burgers.

Voor de onderzoeksperiode noteert ACLED 13.196 dodelijke slachtoffers in Soedan, waaronder zowel burgers als strijders. In januari 2024 herhaalt ACLED dat dit aantal waarschijnlijk een significante onderschatting is van de menselijke tol van het conflict. In El Geneina alleen komen volgens een schatting van het VN-expertenpanel tussen 10.000 en 15.000 burgers om het leven.

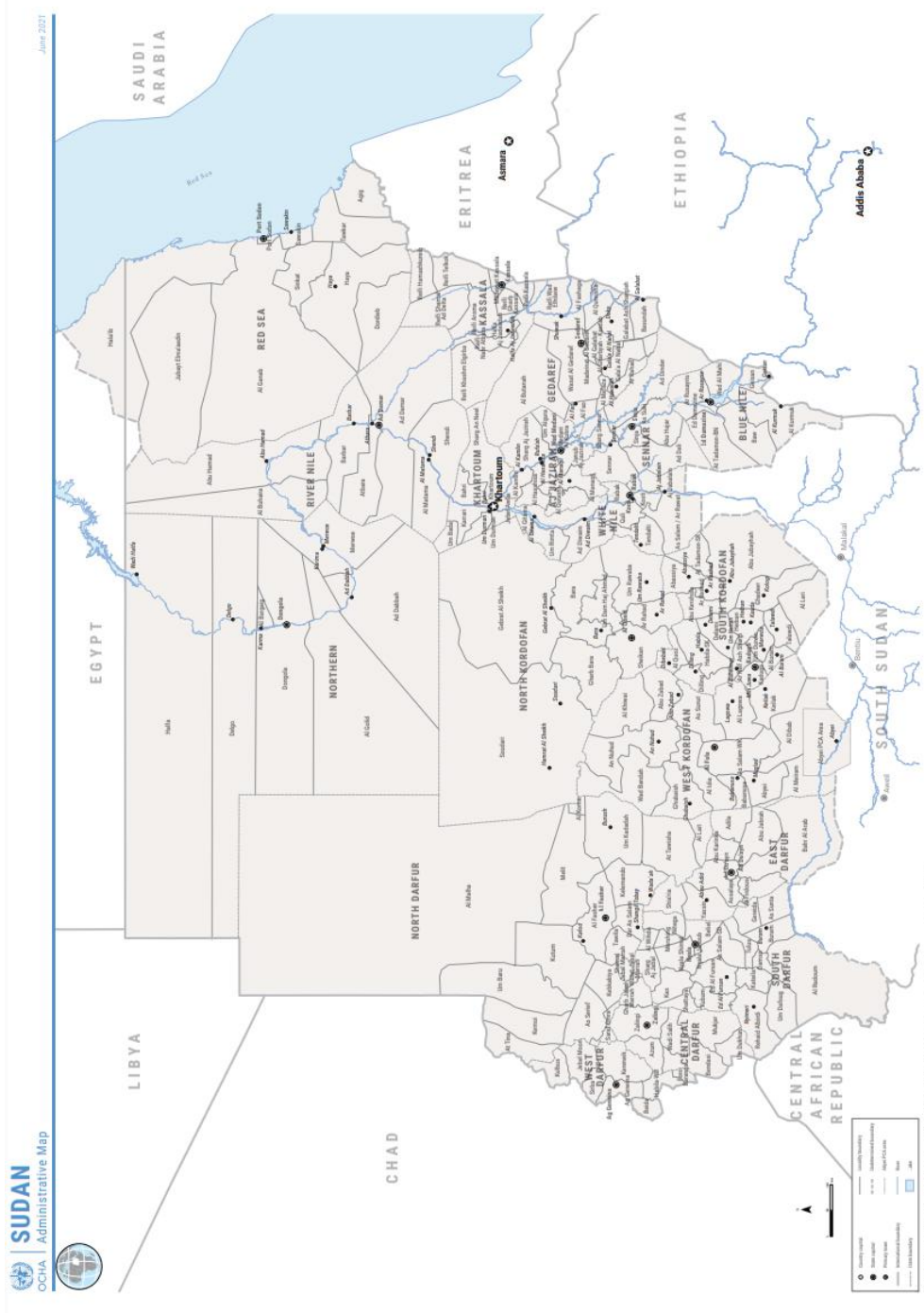
Volgens gegevens van het Soedanese federale ministerie van Volksgezondheid zijn er op 8 december 2023 minstens 26.051 mensen gewond geraakt sinds de uitbraak van de oorlog.

Soedan telt een bevolking van zo'n 45 miljoen inwoners. Voor het conflict huisvest Soedan reeds 3 miljoen IDP's. Doorheen de oorlog komen daar nog 6 miljoen IDP's bij. Zo'n 1,7 miljoen mensen vluchten naar het buitenland.

Grootschalige plunderingen van publieke en private eigendommen; wijdverbreide schade en vernietiging van kritieke infrastructuur; verstoring van handelsstromen en restricties op bewegingsvrijheid kenmerken het conflict en ontzeggen burgers de toegang tot basisdiensten zoals drinkbaar water, voedsel, onderwijs en gezondheidszorg. Verschillende uitdagingen zoals onveiligheid, plunderingen, bureaucratische belemmeringen, slechte netwerk- en telefoonverbindingen, gebrek aan contant geld en beperkt technisch en humanitair personeel ter plaatse, hinderen de levering van humanitaire hulp in veel delen van het land. Zo'n 18 miljoen mensen (37 % van de bevolking) wordt nu al geconfronteerd met acute honger, en ruim vijf miljoen kampen met een noodniveau van honger in de gebieden die het zwaarst door het conflict zijn getroffen.

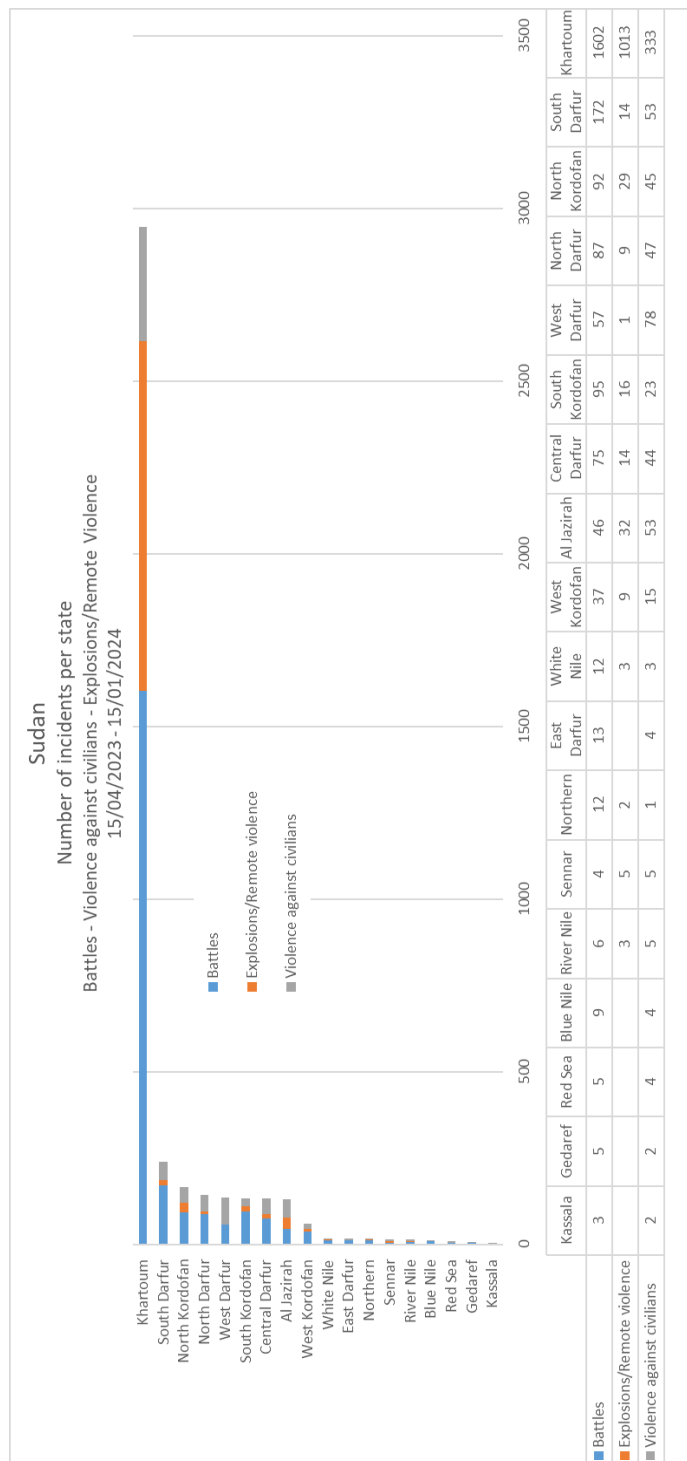
Bijlagen

Bijlage 1: Administrative Map (June 2021)²¹⁹

²¹⁹ UNOCHA, 09/06/2021, [url](#)

Bijlage 2: Number of incidents per state (15/04/2023 – 15/01/2024)²²⁰

²²⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 15/01/2024, [url](#)

Bibliografie

- African Arguments (Berridge W.), 'One Army, One People? The Ethnic and Regional Politics of Sudan's Military and Militias and Their Role in Coups and Wars Past and Present', 16/08/2023, <https://africanarguments.org/2023/08/one-army-one-people-the-ethnic-and-regional-politics-of-sudans-military-and-militias-and-its-role-in-coups-and-wars-past-and-present/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS), *GBV: A Tool Used To Instill Fear In Sudan's Armed Conflict*, 12/01/2024, <https://www.acjps.org/publications/sqbv-a-tool-used-to-instill-fear-in-sudan-s-armed-conflict> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS), *Sudan: Seven Human Rights Defenders And Activists Arrested, Detained, And Allegedly Tortured By The Saf Military Intelligence Unit In The Blue Nile Region*, 20/01/2024, <https://www.acjps.org/publications/sudan-seven-human-rights-defenders-and-activists-arrested-detained-and-allegedly-tortured-by-the-saf-military-intelligence-unit-in-the-blue-nile-region> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Agence France Presse (AFP), *Creeping war threatens Sudan's eastern border*, 01/02/2024, https://sg.news.yahoo.com/creeping-war-threatens-sudans-eastern-023019198.html?soc_src=social-sh&soc_trk=tw&tsrc=twtr [geraadpleegd op 08/02/2024]
- Al Jazeera (Adler N. & Abdelmoniem D.M.), 'Don't let the other soldiers watch': Rape as weapon in Sudan war, 14/08/2023, <https://www.aljazeera.com/features/longform/2023/8/14/dont-let-the-other-soldiers-watch-rape-as-a-weapon-of-war-in-sudan> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Lewis S.), *Sexual violence still a major threat as Sudan's conflict grinds on*, 06/12/2023, <https://www.aljazeera.com/features/2023/12/6/sexual-violence-still-a-major-threat-as-sudans-conflict-grinds-on> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), 'Can't trust the Janjaweed': Sudan's capital ravaged by RSF rule, 20/01/2024, <https://www.aljazeera.com/features/2024/1/20/we-cannot-trust-the-janjaweed-sudans-capital-ravaged-by-rsf-rule> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), 'No way to leave': Sudan paramilitary traps civilians in breadbasket state, 29/12/2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/12/29/after-sudans-violent-paramilitary-captured-gezira-state-on-december-18-the-group-has-set-up-checkpoints-around-the-city-and-prevented-civilians-from-fleeing> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), 'They're going to kill us': Sudan's army targets civilians on ethnic basis, 16/01/2024, <https://www.aljazeera.com/features/2024/1/16/sudans-army-has-profiled-hundreds-maybe-thousands-of-civilians-from-western-sudan-on-ethnic-grounds-and-accused-them-of-spying-for-the-rsf-the-campaign-has-led-to-mass-arrests-torture-and> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), *As Sudan war rages, rival sides accused of looting, diverting aid*, 16/06/2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/6/16/as-sudan-war-rages-rival-sides-accused-of-looting-diverting-aid> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), *In Sudan's South Darfur, armed men pillage, loot under cover of fighting*, 05/09/2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/9/5/in-sudans-south-darfur-armed-men-pillage-loot-under-cover-of-fighting> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), *No escape, no aid as fighting intensifies in Sudan's West Darfur*, 19/05/2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/5/19/no-escape-no-aid-as-fighting-intensifies-in-sudans-west-darfur> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), *Residents brace for Sudan army's recapture of Khartoum from RSF*, 03/06/2023, <https://www.aljazeera.com/features/2023/6/3/residents-brace-for-sudan-armys-recapture-of-khartoum-from-rsf> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), *Silencing dissent: Journalists in Sudan face threats, raids*, 16/05/2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/5/16/silencing-dissent-journalists-in-sudan-face-threats-raids> [geraadpleegd op 29/01/2024]

- Al Jazeera (Nashed M.), *Sudan doctors targeted with threats and smear campaigns*, 09/05/2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/5/9/sudan-doctors-targeted-with-threats-and-smear-campaigns> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), *Sudan facing humanitarian crisis as relief funding dwindles*, 20/10/2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/20/sudan-facing-humanitarian-crisis-as-relief-funding-dwindles> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), *Sudan's civilians pick up arms, as RSF gains and army stumbles*, 24/12/2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/12/24/sudans-civilians-pick-up-arms-as-rsf-gains-and-army-stumbles> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), *Sudan's civilians pick up arms, as RSF gains and army stumbles*, 24/12/2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/12/24/sudans-civilians-pick-up-arms-as-rsf-gains-and-army-stumbles> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), *Three pro-democracy activists arrested in Sudan*, 17/05/2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/5/17/three-pro-democracy-activists-arrested-in-sudan> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera (Nashed M.), *What next for Sudan fighting after top Bashir-era officials freed*, 28/04/2023, https://www.aljazeera.com/news/2023/4/28/what-next-for-sudan-fighting-after-top-bashir-era-officials-freed?utm_source=dvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Al Jazeera, *People 'dying of starvation' in Sudan, UN food agency says*, 02/02/2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/2/2/people-dying-of-starvation-in-sudan-un-food-agency-says> [geraadpleegd op 08/02/2024]
- Arab News, *Egypt resumes commercial flights to Sudan for the first time since the war*, 05/09/2023, <https://www.arabnews.com/node/2367676/middle-east> [geraadpleegd op 01/02/2024]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) (Carboni A.), *Sudan: Setting the Stage for a Long War*, 17/01/2024, <https://acleddata.com/conflict-watchlist-2024/sudan/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Sudan: Deadly Reciprocal Offensives for Strategic Locations in Khartoum and Darfur*, 08/09/2023, <https://acleddata.com/2023/09/08/sudan-situation-update-september-2023-deadly-reciprocal-offensives-for-strategic-locations-in-khartoum-and-darfur/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Sudan: The Rapid Support Forces (RSF) Gains Ground in Sudan*, 12/01/2024, <https://acleddata.com/2024/01/12/sudan-situation-update-januar-2024-the-rapid-support-forces-rsf-gains-ground-in-sudan/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Ayin Network & Sudan Transparency and Policy Tracker (STPT), *Sudan Conflict Monitor # 3*, 31/05/2023, <https://sudantransparency.org/sudan-conflict-observer-issue-no-3/> [geraadpleegd op 08/02/2024]
- Ayin Network & Sudan Transparency and Policy Tracker (STPT), *Sudan Conflict Monitor # 10*, 16/02/2024, https://sudantransparency.org/wp-content/uploads/2024/02/SCM_10.pdf [geraadpleegd op 16/02/2024]
- Ayin Network, *As the Jeddah Agreement is signed, airstrikes in Khartoum, mass violence in Geneina*, 15/05/2023, https://3ayin.com/en/khartoumgeneina/?utm_source=dvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Ayin Network, *Dying in silence: A near month-long siege against a Central Darfur camp*, 26/10/2023, https://3ayin.com/en/zalingei-3/?utm_source=dvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 31/01/2024]
- Ayin Network, *Sudan Conflict Monitor #9*, 09/01/2024, https://3ayin.com/en/scm9/?utm_source=dvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Ayin Network, *The paths of return: Sudan's former regime and Islamist allies*, 09/04/2023, <https://3ayin.com/en/ncpreturn/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Ayin Network, *The war in Sudan silences journalists, coverage*, 21/01/2024, <https://3ayin.com/en/press-4/> [geraadpleegd op 29/01/2024]

British Broadcasting Company (BBC), *Sudan conflict: Ethnic cleansing committed in Darfur, UK says*, 18/10/2023, <https://www.bbc.com/news/world-67020154> [geraadpleegd op 01/02/2024]

British Broadcasting Corporation (BBC), *Sudan conflict: Army outnumbered on Khartoum's streets*, 24/06/2023, <https://www.bbc.com/news/world-africa-65962771> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Cable News Network (CNN) (Alkhalidi C.), *'Thousands of bodies' left to decompose in Sudan's capital as morgues reach 'breaking point'*, 09/08/2023, <https://edition.cnn.com/2023/08/09/middleeast/sudan-war-bodies-decomposing-mime-intl> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Cable News Network (CNN) (Qiblawi T., Goodwin A., Elbagir N. & Alkhalidi C.), *Shot at while they drowned. Executed in the desert. Those who collected the bodies recount 'one of the worst days' in Darfur's genocide-scarred history*, 16/08/2023, <https://edition.cnn.com/2023/08/16/africa/darfur-sudan-geneina-massacre> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Chatham House (Pollock J. & Symon D.), *How Sudan's forgotten war is being fought*, 29/09/2023, <https://www.chathamhouse.org/publications/the-world-today/2023-10/how-sudans-forgotten-war-being-fought> [geraadpleegd op 31/01/2024]

Ch-aviation, *Sudan reopens airspace to Port Sudan flights*, 18/08/2023, <https://www.ch-aviation.com/news/130907-sudan-reopens-airspace-to-port-sudan-flights> [geraadpleegd op 01/02/2024]

Dafallah A., Elmahi O.K.O., Ibrahim M.E., Elsheikh R.E. & Blanchet K., *Destruction, disruption and disaster: Sudan's health system amidst armed conflict*, 27/09/2023, <https://conflictandhealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13031-023-00542-9> [geraadpleegd op 31/01/2024]

Darfur Follow Ups, *"Popular Armament" is a new militia in Sudan*, 27/12/2023, <https://en.darfurfollowups.org/2023/12/27/popular-armament-is-a-new-militia-in-sudan/> [geraadpleegd op 30/01/2024]

Darfur Network for Human Rights (DNHR), *Ethnically motivated extra-judicial executions in Sudan*, 19/12/2023, <https://dnhr.org/2023/12/19/ethnically-motivated-extra-judicial-executions-in-sudan/> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Darfur Network for Human Rights (DNHR), *In Nyala, South Darfur, the Sudanese Armed Forces SAF have renewed their aerial bombardment of innocent civilians*, 30/12/2023, <https://dnhr.org/2023/12/30/in-nyala-south-darfur-the-sudanese-armed-forces-saf-have-renewed-their-aerial-bombardment-of-innocent-civilians/> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Darfur24, *Zain Network resumes operation in Nyala*, 09/09/2023, <https://www.darfur24.com/en/2023/09/09/zain-network-resumes-operation-in-nyala> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Dis:Orient, *How Egypt is taking on its Sudanese Neighbours in the Time of War*, 09/07/2023, <https://www.disorient.de/magazin/how-egypt-taking-its-sudanese-neighbours-time-war> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Famine Early Warning System Network (FEWS NET), *Sudan Food Security Outlook Update: Expanding conflict and displacement drive even higher needs during the harvest, December 2023*, 06/01/2024, <https://reliefweb.int/report/sudan/sudan-food-security-outlook-update-expanding-conflict-and-displacement-drive-even-higher-needs-during-harvest-december-2023> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Famine Early Warning Systems Network (FEWS NET), *Clashes in Sudan's breadbasket threaten national food availability*, 01/02/2024, <https://fews.net/east-africa/sudan/alert/february-2024> [geraadpleegd op 08/02/2024]

Human Rights Watch (HRW) (Aboeid Susan), *The Use of Explosive Weapons in Cities Must Stop*, 18/12/2023, <https://www.hrw.org/news/2023/12/18/use-explosive-weapons-cities-must-stop> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Human Rights Watch (HRW), *Darfur: Rapid Support Forces, Allied Militias Rape Dozens*, 17/08/2023, <https://www.hrw.org/news/2023/08/17/darfur-rapid-support-forces-allied-militias-rape-dozens> [geraadpleegd op 29/01/2024]

- Human Rights Watch (HRW), *Sudan: New Attacks in Darfur*, 04/08/2023, <https://www.hrw.org/news/2023/08/04/sudan-new-attacks-darfur> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Human Rights Watch (HRW), *Sudan: New Mass Ethnic Killings, Pillage in Darfur*, 26/11/2023, <https://www.hrw.org/news/2023/11/26/sudan-new-mass-ethnic-killings-pillage-darfur> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- Insecurity Insight, *Sudan Situation Report Analysis: Conflict Parties in the Current Crisis*, 09/2023, <https://insecurityinsight.org/wp-content/uploads/2023/07/Sudan-Situation-Report-Conflict-Parties-in-the-Current-Crisis-July-2023.pdf> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- Integrated Food Security Phase Classification (IPC), *Sudan: Intense Conflict And Organized Violence – Leading To Widespread Displacement, Economic Crisis And Disrupted Food Production – Worsens Acute Food Insecurity During Typical Harvest Period*, 12/12/2023, https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Sudan_Acute_Food_Insecurity_Oct2023_Feb2024_Report.pdf [geraadpleegd op 29/01/2024]
- International Crisis Group (ICG), *A Race against Time to Halt Sudan's Collapse*, 22/06/2023, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/sudan/b190-race-against-time-halt-sudans-collapse> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- International Crisis Group (ICG), *Sudan's Calamitous Civil War: A Chance to Draw Back from the Abyss*, 09/01/2024, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/sudan/sudans-calamitous-civil-war-chance-draw-back-abyss> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- International Crisis Group (ICG), *Time to Try Again to End Sudan's War*, 22/07/2023, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/sudan/time-try-again-end-sudans-war> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- International Organization for Migration (IOM) Displacement Tracking Matrix (DTM), *DTM Sudan Weekly Displacement Snapshot 18*, 23/01/2024, <https://dtm.iom.int/reports/dtm-sudan-weekly-displacement-snapshot-18?close=true> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- IOM DTM, *DTM Sudan's Internally Displaced Persons 2023 Estimates*, 23/01/2024, <https://dtm.iom.int/reports/dtm-sudans-internally-displaced-persons-2023-estimates?close=true> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Jamestown Foundation Terrorism Monitor (McGregor A.), *Sudan's Fratricidal Conflict: An Assessment of SAF and RSF Strategies and Tactics*, 26/05/2023, <https://jamestown.org/program/sudans-fratricidal-conflict-an-assessment-of-saf-and-rsf-strategies-and-tactics/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Jeune Afrique, *Au Soudan, des milliers de cadavres et un risque d'épidémie*, 08/08/2023, <https://www.jeuneafrique.com/1471675/politique/au-soudan-des-milliers-de-cadavres-et-un-risque-depidemie/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Kumar, V., Jalal, R., MukhtarHamid, E., Gareeb Alla Abd Alla, M., Warrag, E., AbdAlla, A., Perri, P.T., Mukaratirwa, R., Ghosh, A. & Henry, M., *Geospatial assessment of cultivated cropland extent in the Sudan July to September 2023, Technical report*, 2023, <https://www.fao.org/documents/card/en/c/cc8795en> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- Le Monde, *Soudan : au Darfour, sans Internet ni téléphone, les lettres manuscrites font leur retour*, 06/09/2023, https://www.lemonde.fr/afrique/article/2023/09/06/soudan-au-darfour-sans-internet-ni-telephone-les-lettres-manuscrites-font-leur-retour_6188056_3212.html [geraadpleegd op 29/01/2024]
- London Politica, *Bodies as Battlefields: A Report on Sexual Violence in the Sudan Civil War*, 09/08/2023, <https://londonpolitica-com.cdn.ampproject.org/c/s/londonpolitica.com/sudan-conflict-1/bodies-as-battlefields-a-report-on-sexual-violence-in-the-sudan-civil-war?format=amp> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Médecins Sans Frontières (MSF), *MSF survey sheds new light on scale and intensity of ethnic violence in Sudan*, 09/01/2024, <https://www.msf.org/msf-survey-sheds-new-light-scale-and-intensity-ethnic-violence-west-darfur> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Médecins Sans Frontières (MSF), *Urgent response needed amid high death rates and malnutrition crisis in North Darfur*, 05/02/2024, <https://www.msf.org/sudan-urgent-response-needed-amid-high-death-rates-and-malnutrition-crisis-north-darfur> [geraadpleegd op 08/02/2024]

MEE (Amin M.), *Sudanese take up arms against RSF as army begins to push back*, 05/02/2024, <https://www.middleeasteye.net/news/sudan-crisis-civilian-mobilisation-army-pushback> [geraadpleegd op 08/02/2024]

Middle East Eye (MEE) (Amin M.), *Sudan: Revolutionaries fighting alongside army against Rapid Support Forces*, 28/09/2023, <https://www.middleeasteye.net/news/sudan-activists-fighting-rsf-alongside-army> [geraadpleegd op 31/01/2024]

Middle East Eye (MEE) (Amin M.), *Sudan: RSF accused of targeting atrocity witnesses in Darfur*, 30/11/2023, <https://www.middleeasteye.net/news/sudan-crisis-darfur-rsf-targeted-killings> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Middle East Eye (MEE) (Amin M.), *Sudanese take up arms against RSF as army begins to push back*, 05/02/2024, <https://www.middleeasteye.net/news/sudan-crisis-civilian-mobilisation-army-pushback> [geraadpleegd op 08/02/2024]

Middle East Eye (MEE) (Rickett O.), *Sudan war to enter its deadliest phase yet*, 04/06/2023, <https://www.middleeasteye.net/news/sudan-war-enter-deadliest-phase-yet> [geraadpleegd op 29/01/2024]

NetBlocks (@netblocks), *Confirmed: Live network data show a new collapse of internet connectivity in #Sudan, with leading mobile operator Zain now also falling largely offline* [X post], 07/02/2024, <https://twitter.com/netblocks/status/1755179912653148417> [geraadpleegd op 08/02/2024]

New Arab, 21/01/2024, <https://www.newarab.com/news/sudan-10-killed-landmine-explosion-medical-source-says> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Independent International Fact-Finding Mission for the Sudan*, 08/12/2023, <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/ffm-sudan/index#:~:text=The%20Fact%2DFinding%20Mission%20on,submission%20is%2031%20July%202024> [geraadpleegd op 08/02/2024]

Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Sudan: Alarming reports of women and girls abducted and forced to marry, held for ransom*, 03/11/2023, <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2023/11/sudan-alarming-reports-women-and-girls-abducted-and-forced-marry-held> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *'Ethnic cleansing' continues in West Darfur*, 05/07/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/ethnic-cleansing-continues-in-west-darfur> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *'No diplomatic end to Sudan's war in sight,' warns Suliman Baldo*, 12/01/2024, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/no-diplomatic-end-to-sudans-war-in-sight-warns-suliman-baldo> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *50K+ displaced people endure 'near-siege conditions' in South Kordofan*, 03/09/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/50k-displaced-families-endure-near-siege-conditions-in-south-kordofan> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Accounts of rape increase in war-torn Sudan*, 07/06/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/accounts-of-rape-increase-in-war-torn-sudan> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Beja leader: security situation in eastern Sudan 'extremely fragile'*, 03/01/2024, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/beja-leader-security-situation-in-eastern-sudan-extremely-fragile?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Child soldiers reported in Sudan battles*, 22/08/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/child-soldiers-reported-in-rsf-and-sudan-army-battles> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Eritrea military training camps raise concerns about security in eastern Sudan*, 26/01/2024, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/eritrea-training-camps-raise-concerns-about-security-situation-in-eastern-sudan?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/02/2024]

Radio Dabanga, *Fatwa against theft amidst increased plundering in Sudan*, 08/05/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/fatwa-against-theft-amidst-increased-looting-and-plundering-in-sudan> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Khartoum 'one big prison', people 'tortured to death' by Sudan Military Intelligence*, 04/09/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/khartoum-one-big-prison-for-civilians-people-tortured-to-death-by-sudan-military-intelligence> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Kidnapping and protection rackets rife in North Darfur*, 05/07/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/kidnapping-and-protection-rackets-rife-in-north-darfur> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *More than 20 detained by Sudanese Military Intelligence in communist party raid*, 21/08/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/more-than-20-detained-by-sudanese-military-intelligence-in-communist-party-raid> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *MSF: Visa delays put extra strain on Sudan's critical healthcare*, 31/05/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/msf-visa-delays-put-extra-strain-on-sudans-critical-healthcare> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *OCHA: 19,600 people newly displaced this week in Sudan*, 23/01/2024, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/ocha-19600-people-newly-displaced-this-week-in-sudan> [geraadpleegd op 01/02/2024]

Radio Dabanga, *Rapid Support Forces 'to set up federal police force in Sudan'*, 13/12/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/rapid-support-forces-to-set-up-parallel-police-force-in-sudan> [geraadpleegd op 31/01/2024]

Radio Dabanga, *RSF 'shoot at' and 'beat' Sudanese civilians in El Gezira*, 23/01/2024, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/rsf-shoot-at-and-brutally-beat-sudanese-civilians?utm_source=divr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *South Kordofan's displaced in Kadugli 'denied aid'*, 26/09/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/south-kordofans-displaced-in-kadugli-denied-aid> [geraadpleegd op 31/01/2024]

Radio Dabanga, *Sudan army mobilisation intensifies with Pride and Dignity training camps for volunteer recruits*, 11/07/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-army-mobilisation-intensifies-with-pride-and-dignity-training-camps-for-volunteer-recruits> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Sudan army mobilisation intensifies with Pride and Dignity training camps for volunteer recruits*, 11/07/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-army-mobilisation-intensifies-with-pride-and-dignity-training-camps-for-volunteer-recruits> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Sudan army starts to mobilise reservists, RSF denounces the move*, 27/05/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-army-starts-to-mobilise-reservists-rsf-denounces-the-move> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Sudan communications blackout widens amid accusations*, 05/02/2024, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-telecom-networks-blackout-widens-amid-accusations> [geraadpleegd op 08/02/2024]

Radio Dabanga, *Sudan gov't cracks down on civil society groups in the entire country*, 22/01/2024, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-cracks-down-on-civil-society-groups-in-the-entire-country> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Sudan's warring parties 'detain activists, hold volunteers incommunicado'*, 19/05/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudans-warring-parties-detain-activists-hold-volunteers-incommunicado> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Radio Dabanga, *Sudanese in El Gedaref are arming themselves 'despite hate of Islamists'*, 12/01/2024, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudanese-in-el-gedaref-are-arming-themselves-despite-hate-of-islamists> [geraadpleegd op 29/01/2024]

- Radio Dabanga, *Unravelling Sudan's militia matrix: PRF and other emerging forces*, 26/09/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/unravelling-sudans-militia-matrix-prf-and-other-emerging-forces> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- Radio Dabanga, *Water and fuel scarcity affecting large parts of Sudan*, 10/01/2024, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/water-and-fuel-scarcity-affecting-large-parts-of-sudan> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Radio Dabanga, *Young Misseriya targeted, 12 more rape cases reported in Sudan capital*, 12/06/2023, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/young-misseriya-targeted-12-more-rape-cases-reported-in-sudan-capital> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- REDRESS, *Ruining a Country, Devastating its People - Accountability for serious violations of international human rights and humanitarian law in Sudan since 15 April 2023*, 03/10/2023, <https://reliefweb.int/report/sudan/ruining-country-devastating-its-people-accountability-serious-violations-international-human-rights-and-humanitarian-law-sudan-15-april-2023> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Reuters (Lewis A.), *Agencies consider new aid route into Sudan as humanitarian crisis worsens*, 15/01/2024, <https://www.reuters.com/world/africa/agencies-consider-new-aid-route-into-sudan-humanitarian-crisis-worsens> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Reuters (Michael M.), *The Sudanese commanders waging war on the Masalit*, 28/12/2023, <https://www.reuters.com/investigates/special-report/sudan-politics-darfur-violence/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Sarcostosaurus (Substack), *The Ground Forces of the Sudanese Armed Forces Today, Part 1*, 08/05/2023, <https://xxtomcooperxx.substack.com/p/the-ground-forces-of-the-sudanese> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Save The Children, *19 Million Children In Sudan Out Of School As Conflict Rages On – Unicef, Save The Children*, 09/10/2023, <https://www.savethechildren.net/news/19-million-children-sudan-out-school-conflict-rages-unicef-save-children> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP) (Ali H. & Kurtz G.), *Stop the war in Sudan*, 15/05/2023, <https://www.swp-berlin.org/10.18449/2023A32/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA), *SILENT WEAPONS, LOUDEST WOUNDS: Addressing The Crisis Of Sexual Violence In Sudan*, 25/10/2023, <https://sihanet.org/silent-weaponsloudest-wounds-addressing-the-crisis-of-sexual-violence-in-sudan/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA), *Statement: CSOs Condemn the Escalating Violence in Sudan as the War reaches Wad Medani and Al Gezira State*, 24/12/2023, <https://sihanet.org/statement-condemnation-of-harassment-and-intimidation-of-women-peace-activists-and-the-rapidly-shrinking-civic-space-in-sudan-copy/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Sudan Conflict Observatory, *Conflict Update & Observed Violence Against Civilians In Darfur*, 12/2023, <https://hub.conflictobservatory.org/portal/sharing/rest/content/items/213595fb570c4da3a2b27e629d67e59c/data> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Sudan Conflict Observatory, *Evidence Of Alleged Widespread, Systematic, And Targeted Mass Atrocities In Darfur, 15 April – 10 July 2023*, 14/07/2023, <https://hub.conflictobservatory.org/portal/apps/sites/#/conflict-observatory/pages/darfur-1> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Sudan Transparency and Policy Tracker (STPT) & Ayin Network, *Sudan Conflict Monitor #8*, 14/12/2023, https://3ayin.com/en/scm8/?utm_source=divr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 31/01/2024]
- Sudan Transparency and Policy Tracker (STPT) & Ayin Network, *Sudan Conflict Monitor – 4 September 2023*, 04/09/2023, <https://3ayin.com/en/scm6/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Sudan Transparency and Policy Tracker (STPT) & Ayin Network, *Sudan Conflict Monitor. Seven things that matter now*, 31/10/2023, <https://3ayin.com/en/scm7/> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- Sudan Transparency and Policy Tracker (STPT) (Assal M.A.M.), *When a Caretaker Government Goes Missing in Action, Shouldn't a Crisis Government Be the Answer?*, 12/06/2023, <https://sudantransparency.org/when-a->

[caretaker-government-goes-missing-in-action-shouldnt-a-crisis-government-be-the-answer/](#) [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan Transparency and Policy Tracker (STPT), *Conflict Dynamics in South Darfur*, 12/2023, <https://sudantransparency.org/wp-content/uploads/2023/12/SouthDarfurEN.pdf> [geraadpleegd op 31/01/2024]

Sudan Tribune, *229 Sudanese missing after start of hostilities in Khartoum*, 22/05/2023, <https://sudantribune.com/article274028/> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan Tribune, *Darfur Joint Force deploys more troops to protect civilians*, 02/12/2023, <https://sudantribune.com/article279976/> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan Tribune, *Detention and Espionage: Parallel wars wage on in Khartoum's Shadows*, 12/08/2023, <https://sudantribune.com/article276077/> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan Tribune, *Enforced disappearances reach alarming levels in Sudan*, 05/12/2023, <https://sudantribune.com/article280061/> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan Tribune, *Over 45,000 people flee ruined West Kordofan's city*, 28/01/2024, <https://sudantribune.com/article281748/> [geraadpleegd op 08/02/2024]

Sudan Tribune, *Regional group sounds alarm over surge in women-enforced disappearances in Sudan*, 28/01/2024, <https://sudantribune.com/article281764/> [geraadpleegd op 08/02/2024]

Sudan Tribune, *SPLM-Nur expands control to several areas in Darfur to protect civilians: official*, 23/09/2023, <https://sudantribune.com/article277603/> [geraadpleegd op 01/02/2024]

Sudan Tribune, *SPLM-N al-Hilu denies alliance with Sudanese army against RSF*, 29/01/2024, <https://sudantribune.com/article281816/> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan Tribune, *Sudan's al-Burhan seeks alliance with SPLM-N's al-Hilu against RSF*, 11/09/2023, <https://sudantribune.com/article277131/> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan Tribune, *Sudanese army bombs RSF positions in White Nile State*, 14/01/2024, <https://sudantribune.com/article281296/> [geraadpleegd op 30/01/2024]

Sudan War Monitor & Thomas van Linge, *Map of the Areas of Control in Sudan*, 01/02/2024, <https://sudanwarmonitor.com/p/map-of-the-areas-of-control-in-sudan-0f3> [geraadpleegd op 01/02/2024]

Sudan War Monitor, *Fighting west of Sennar after IGAD summit*, 19/01/2024, <https://sudanwarmonitor.com/p/fighting-in-west-of-sennar-after> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan War Monitor, *Introducing the "Popular Resistance Factions"*, 21/09/2023, <https://sudanwarmonitor.com/p/introducing-the-popular-resistance> [geraadpleegd op 31/01/2024]

Sudan War Monitor, *Kordofan conflict spirals in dangerous direction*, 12/01/2024, <https://sudanwarmonitor.com/p/kordofan-conflict-spirals-in-dangerous> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan War Monitor, *Map: Areas of Control in Central Sudan*, 29/12/2023, <https://sudanwarmonitor.com/p/khartoum-control-map-dec-2023> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan War Monitor, *Mass arrests as paranoia about "sleepers" sweeps Wad Medani*, 16/12/2023, <https://sudanwarmonitor.com/p/mass-arrests-as-paranoia-about-sleeper> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan War Monitor, *Minority women "abducted and held in degrading, slave-like conditions"*, 03/11/2023, <https://sudanwarmonitor.com/p/minority-women-abducted-and-held> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan War Monitor, *RSF attack Habila in the Nuba Mountains*, 04/01/2024, <https://sudanwarmonitor.com/p/rsf-habila-kordofan> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan War Monitor, *RSF consolidate control over Jezira and reach the gates of Sennar*, 22/12/2023, <https://sudanwarmonitor.com/p/rsf-consolidate-control-over-jezira> [geraadpleegd op 29/01/2024]

Sudan War Monitor, *RSF threaten Abbasiya in the Nuba Mountains*, 20/01/2024, <https://sudanwarmonitor.com/p/rsf-threaten-abbasiya-in-the-nuba> [geraadpleegd op 29/01/2024]

- Sudan War Monitor, *SAF intensifies its air campaign, killing dozens*, 12/01/2024, <https://sudanwarmonitor.com/p/saf-intensifies-its-air-campaign> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Sudan War Monitor, *South Darfur militias clash, killing dozens*, 15/11/2023, <https://sudanwarmonitor.com/p/south-darfur-militias-clash-killing> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Sudan War Monitor, *Villages burned in emerging South Kordofan conflict*, 06/12/2023, <https://sudanwarmonitor.com/p/villages-burned-in-emerging-south> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Sudan War Monitor, *White Nile State braces for attack*, 02/01/2024, <https://sudanwarmonitor.com/p/white-nile-state-braces-for-attack> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Sudans Post, *SPLA-North attacks strategic town in South Kordofan displacing thousands*, 21/06/2023, <https://www.sudanspost.com/spla-north-attacks-strategic-town-in-south-kordofan-displacing-thousands/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Tahrir Institute for Middle East Policy (TIMEP) (Nashed M.), *Ongoing Atrocities in Darfur and the Betrayal of Sudan's Pro-Democracy Movement*, 30/11/2023, <https://timep.org/2023/11/30/ongoing-atrocities-in-darfur-and-the-betrayal-of-sudans-pro-democracy-movement/> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- The Conversation, *Sudan is awash with weapons: how the two forces compare and what that means for the war*, 15/05/2023, <https://theconversation.com/sudan-is-awash-with-weapons-how-the-two-forces-compare-and-what-that-means-for-the-war-205434> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- The Economist, *After six months of civil war, little remains of Khartoum*, 19/10/2023, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2023/10/19/after-six-months-of-civil-war-little-remains-of-khartoum> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- The Guardian (Harter F.), *Rape, murder, looting: massacre in Ardamata is the latest chapter in Darfur's horror story*, 15/12/2023, <https://www.theguardian.com/global-development/2023/dec/15/looting-massacre-in-ardamata-is-the-latest-chapter-in-darfurs-horror-story> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- The Jamestown Foundation (McGregor A.), *The Third Front: Sudan's Armed Rebel Movements Join the War Between the Generals*, 08/08/2023, <https://jamestown.org/program/the-third-front-sudans-armed-rebel-movements-join-the-war-between-the-generals/> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- The New Arab, *In the shadows of Sudan's war, illegal detention sites surge*, 25/09/2023, <https://www.newarab.com/analysis/shadows-sudans-war-illegal-detention-sites-surge> [geraadpleegd op 31/01/2024]
- The New Humanitarian (Gouja A.), *How Dafuris displaced by past conflict are coping with Sudan's war*, 11/09/2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/09/11/how-dafuris-displaced-past-conflict-are-coping-sudans-war> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- The New Humanitarian (Kleinfeld P. & Amin M.), *Obstacles to aid pile up as Sudan's conflict rages on*, 29/06/2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2023/06/29/obstacles-aid-pile-sudans-conflict-rages> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- The New Humanitarian (Nasir R, Rhodes T. & Kleinfeld P.), *How mutual aid networks are powering Sudan's humanitarian response*, 02/08/2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/08/02/how-mutual-aid-networks-are-powering-sudans-humanitarian-response> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- Thomas van Linge (@ThomasVLinge), *#Sudan so MAP UPDATE: The situation in Sudan as of 21/12/2023* [X post], 21/12/2023, <https://twitter.com/ThomasVLinge/status/1737858966179516538> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- TIME (Khair K. & Akam A.), *Sudan's Dangerous Descent Into Warlordism*, 07/12/2023, <https://time.com/6342732/sudan-burhan-hemedti-descent-warlordism/> [geraadpleegd op 29/01/2024]
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Sudan: UNHCR warns of increasing violence and human rights violations against civilians in Darfur*, 10/11/2023, <https://reliefweb.int/report/sudan/sudan-unhcr-warns-increasing-violence-and-human-rights-violations-against-civilians-darfur-enar> [geraadpleegd op 30/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Sudan Situation Report. Last updated: 8 February 2024*, 08/02/2024, <https://reports.unocha.org/en/country/sudan/> [geraadpleegd op 08/02/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Sudan: Administrative map (June 2021)*, 09/06/2021, <https://reliefweb.int/map/sudan/sudan-administrative-map-june-2021> [geraadpleegd op 08/02/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Sudan Humanitarian Update (25 January 2024)*, 25/01/2024, <https://reliefweb.int/report/sudan/sudan-humanitarian-update-25-january-2024-enar> [geraadpleegd op 01/02/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Sudan Humanitarian Update (21 January 2024)*, 21/01/2024, <https://reports.unocha.org/en/country/sudan/card/4B0sYum0JW/> [geraadpleegd op 01/02/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Aid (UNOCHA), *Sudan Humanitarian Update (21 January 2024)*, 21/01/2024, <https://reports.unocha.org/en/country/sudan/card/4B0sYum0JW/> [geraadpleegd op 29/01/2024]

United Nations Security Council (UNSC) via Sudan War Monitor, *Final Report of the Panel of Experts on the Sudan*, 23/01/2024, <https://sudanwarmonitor.com/p/full-text-un-panel-of-experts-report>

United States Institute of Peace (USIP) (Tubiana J.), *Darfur after Bashir: Implications for Sudan's Transition and for the Region*, 04/2022, <https://www.usip.org/sites/default/files/SR508-Darfur-after-Bashir.pdf> [geraadpleegd op 30/01/2024]

Voice of America (VOA), *Au Soudan, dix civils tués dans la première explosion d'une mine terrestre*, 21/01/2024, <https://www.voafrique.com/a/dix-civils-tu%C3%A9s-dans-l-explosion-d-une-mine-dans-le-nord-du-soudan/7449039.html> [geraadpleegd op 29/01/2024]

World Health Organization (WHO), *Sudan Health Emergency. Situation Report No. 4*, 15/12/2023, https://www.emro.who.int/images/stories/sudan/WHO-Sudan-conflict-situation-report-15-December_2023.pdf?ua=1 [geraadpleegd op 01/02/2024]